

Izšla ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za izposojnino 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/2
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 51. Telef. št. 38.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov.
zavodu št. 11.812.

Ljubljana, 18. februarja.

Gosp. Ninčič je imel danes težak dan v skupščini. Njegov govor ni bil ni jak ni prepričevalen. Branili je rimski pakt z dvojnimi razlogi: z enimi je skušal ta pakt predstavljati kot nekaj uspešnega. Ta del govora je propadel v samem opoziciji in v osem tonu g. Ninčiča je bilo čutili, da tega sam ne verjame. Nekaj jačji je bil drugi del razlogov, kjer je poskušal našo slabost obravnavati z zunanji in notranjo-političnimi razlogi. Njegova izvajanja o žvicaški arhitekturi so bila povsem pogrešana, holi je vplival napad na g. Radiča, ki je s službenega mesta osnačen kot mož, ki se je poprej z Italijo pogajal na svojo čast in ki o rešitvi vprašanja govori le, odkar je kor' a že padla.

Ninčičev eksposé bi bil vplival bolj, če bi nekako priznal naš poraz. Vtemeljavati odzivelstvo s tem, da se mora odrezati živ del telesa in pa dati gospodu, je nemožno. Z nožem se ljubav ne goji.

Opozicija je gosp. Ninčiču krenko odgovarjala. V njenem taboru je bila danes vsa Jugoslavija. Kar so rekli opozicijski govorniki, to čuti vsa narod. Lahko rečemo: brez izjeme. Incident s turškim šefom Ferat Dragom je povzročil osvetilo vso nevdržnost parlamentarne situacije. Ko se ves narod vije v holi, da mora pristati na rimski pakt, vprašuje Turčin o drugih stvareh, ki pa so zanj odločilne za glasovanje.

Iskoda Reke je zavržena. A kdo bo poročal karto Evrope, bo moral priznati, da se kulturnim narodom ne sme umetno zastavljati poti v svet s tem, da se jim jemlje naravna lepota. Ta žaljiva poteza, ki je niti kolonialni narodi dolga ne prenašajo, bo ostala med nami in Italijo temna senca.

Ko so v Parlamentu 1. 1924 v francoski skupščini glasovali o diktirani mirovni pogodbi z Nemčijo, je volil opozicija Clemenceau in njegov ono, kar je danes pogorila opozicija v jugoslovenskem parlamentu. Isti Clemenceau je doživel svojo, da je francoski skupščini leta 1919. predložil novo mirovno pogodbo, ki je vrnila Alzacijo-Loreno domovini.

Ukinjenj: oddelka za prosveto

Iz Beograda nam brzojavljajo, da je minister prosvete na podlagi člena 25. sklopa o obzi na uradni odredil likvidacijo oddelka pokrajinske urave za prosveto, potegniti njene posle na ministrstvo, obenem pa njihovo vršenje prenesel na posebnega delegata. Tako v Ljubljani, ki obenem ima vršiti likvidacijo oddelka za prosveto in stavlja predloge. Delegatom je imenovan gosp. dr. Stanko Bevk. Radi potrebnih nadaljnjih ukrepov je minister prosvete odredil inspektorja dr. Janka Lokarja, da na lico mesta vouchi pravno in delansko stanje.

Ali je gosp. minister kaj ukrenil radi višjega šolskega sveta. Iz ta vesti se izhaja. Po enem poročilu, ki na ni le potrjeno, naj se začnejo ukrepi in tudi njeva posli prenosa na ministrstvo delata.

Sploh nam bo možno o pravilnosti razlože izreči soho šole, ko bomo imeli tekt pred seboj.

Za danes naj priložnostno le sledeče: prosvetna urava v Sloveniji se je do danes razvalna po avstrijskem šolskem sklopu, anonononem z našim zakonom v višjem šolskem svetu. Po zakonu o obzi na uravni spadaljo tudi prosvetni posli nad vel'kega, župana, i. a. vsi oni, ki jih je v Avstriji vrši določni šef. Što odredbo se zakon o višjem šolskem svetu ne ukinja.

Če bi zdaj prevzela šolske posle določnega šefa velika župana v Ljubljani in Mariboru, bi nastalo precej začetno razmerje, ker je višji šolski svet enoten za vsa Slovenijo in se na brez zakeza razdeliti ne da. Vrhun tega žele vsi krogi, da prosvetna urava ostane enotna za obo oblasti. Odločitev v tem oziru prinese zakon o osnovnem šolstvu.

V tej prehodni težavi izhaja, da se je minister odločil, da začasno celo kabinetno potegne nase in jo preneha na dolerata. Mi mislimo, da more to storiti le onim delokrogom, ki ni pripravljen višjemu šolskemu svetu.

BENEŠ POTUJE V AMERIKO.

Praga, 18. februarja. s. Zunanji minister dr. Beneš potuje poletu v Ameriko. V poudčenih krogih ne vedo za politični namen tega potovanja.

Velika debata o Reki

V NARODNI SKUPŠČINI SE JE VČERAJ PRIČELA VELIKA DEBATA O RIMSKI POGODBI. — GLASOVANJE ODLOŽENO NA DANES.

Beograd, 18. februarja. p. Za današnje sejo skupščine, ki je pričela ob 9. dopoldne, je vladalo izredno zanimanje. Udeležili so se vsi člani vlade. V ložah je bil prisoten ves diplomatski zbor, galerije so bile gosto naseljene. Ministrski predsednik Pašić je imel pred sejo skupščino konferenco z džemejetom, od katerega je pričel v skupščino močno razburjen. V opozicijskih krogih se je govorilo, da je bila njegova bolezen le političnega značaja, češ, da ga kralj ni hotel sprejeti po njegovem povratku iz Rima. Na seji je bila najprej predčimana interpelacija džemijetkega kluba na notranjega ministra radi dogodkov v Južni Srbiji, kjer je v boju proti komitaskem rđai raznih nerodnosti izgubilo življenje tudi nekaj starcev in otrok. Džemejetski klub zahteva v interpelaciji takojšnjo preiskavo in kaznovanje uradnikov, ki so to zakrivali. Notranji minister Vujičić je izjavil, da se je izvršil ta dogodek dne 10. t. m. v boju netih žandarrov z Mehmed Konjuhonom, ki se je zapri v svojo kulo. V boju je sodelovala tudi vojska, poginili pa je en odmetnik, ki je bil ravno begunec in še dva druga komitaska, razven tega pa štirje žandarmi in trije otroci. Minister je naglašal, da je odredil strogo preiskavo in da bo podal točno poročilo. Čim doli potrebne podatke. Džemejetovci so odšli po Vujičićevem odgovoru v svoj klub in konstatirali, da so jih radikali prevarili. Sledila so nova pogajanja z džemijetovci.

Skupščina je prešla nato na dnevni red: Poročilo o italijansko-jugoslovenski pogodbi. Prvi je dobil besedo zunanji minister dr. Ninčič, katerega eksposé prinašamo na drugi strani. Opozicija je z živahnimi meklili anarvila ministra oetovano v hude žalre.

Za njim je dobil besedo glavni govornik dem. posl. dr. Grisogono (DEM.),

ki je začetkom svojega govora konstatiral, da bo rešitev reškega vprašanja prišla v politični abecednik za dokaz, kako se ne sme voditi politika.

(Komljenovič: To morate povedati Trumbiču). Prosim vas, bodite strpni, ko se govori o anekdosi živoga dela našega meša. (Buren aplavz pri opoziciji).

Po izgubi Trsta in Skadra, smo se danes sestali, da doživimo izgubo Reke! Posl. Grisogono obširno govori o razvoju reškega vprašanja. Ona ni bila naka, toda bila je neodvisna, država pod zaščito Zveze narodov. Neodvisnost Reke je bil svojčas ultimatum Lloydja Georgea in Clemenceaua,

ki sta mu za odmero ponujala skadarsko oblast s Skadrom. Pašić tega takrat ni sprejel in mi smo izgubili Skadar. V San Remo ni šel nihče, daš je bil moment za to ugoden, ker tega ni dovolil Pašić. Po Palanži, kjer zopet ni bilo nič, ker je Pašić zakasnili in je italijanska vlada podala ostavko, je prišla rapalska pogodba, kjer Reka ni bila več pod zaščito Zveze narodov, in sicer zato, ker so to namenoma zahtevali Italijani. V Rapallu smo izgubili Creso in Kvarnerski zaliv, o Skadru ni bilo govora. Danes ima to v lasti ista Italija, ki je namenoma z pogajanjmi zavlačevala evakuacijo Barosa in Delte, da dobi za tako delo Reko.

Niti jaz, niti opozicija, kateri pripadam nismo proti temu

da se uredi odnos s sosedji, posebej z Italijo, s katero nas spajajo tako veliki interesi. Toda želimo samo ono prijateljstvo, ki je postavljeno na pravo bazo. Te pa tu ni, ampak obstajajo v Ninčičevem govoru celo odstavlji, ki nas direktno žalijo. Nikdo od nas ne veruje, da bo Musolinij izpomenil svoje aneksionistično-imperialistične koncepte za to, ker eta mu Pašić in Ninčič dovolila, da se nad nekaj več kilometrov Kvarnera lahko vije italijanska zastava.

Italija bo nasprotno nadaljevala politiko, katero je šla že desetletja za časa zveze z Avstrijo in Nemčijo (Buren aplavz pri opoziciji). Musolinij sam je rekel, da se Italija v svoji politični koncepciji ne bo da'a hipotizirali zaradi maloga mesta na Kvarneru.

Nad 600.000 naših sorojakov v Istri in na Gorškem morja prenašati našuša nasilstva Italijanov. Toda naš 12 milijonni narod nikdar ne bo pozabil na svoje brate (Viharno ploskanje). Naša vlada ne bo šla v zgodovino kot

vlada, ki je našla odnošaje z Italijo. Niti Pašić niti Ninčič (Splošno ploskanje pri opoziciji). Rapalska pogodba je za Momčila Ninčiča približno leto, kar je bila Momčilova rjuha in orožje za kralja Vukasašina. (Smeh in ploskanje pri opoziciji).

Italiji je bilo samo le tega, da dobi Reko, ki je naša in s katero je zvezana naša zgodovina. Sedaj, ko smo jo izgubili, lahko rečemo, da smo

žrtvovali del našega ponosa.

Ninčič se niti z besedo ni dotaknil razvoja pogajanj. Zakaj nismo protestirali, ko je šel general Giardino na Reko, zakaj se nismo obrnili na Zvezo narodov? Zato sedaj kapitulacija.

Dr. Grisogono je nato analiziral besedilo pogodbe in dokazal, da pogodba v nekaterih točkah naravnost žali naše dostojanstvo, kakor paragrafi 1, 6, 8, 11, 14, 40 in 41, ki nam jih je Italija naravnost diktirala. Ako nas sedaj radikali postavljajo pred alternativno, ali pogodbo sprejeti, ali pa vojno, potem jaz odgovarjam: Naj se nam loženo razloži, kdaj je nastala ta situacija. Še pred enim letom je dr. Ninčič izjavil v skupščini, da je prihod generala Giardina na Reko prijateljski akt, Pašić pa je grozil z Zvezo narodov.

Reka je naša, to je dokazal: plebiscit. Ninčič nas čestno žali, ko pravi, da Reka ni naša. Dr. Grisogono je končal svoj govor s sledečimi besedami: Kot idealist sem trdno prepričan, da pride čas, ko bo v Italiji prodra

Ideja Mazzinija in Garibalija

za resnično prijateljstvo obeh plemen ob Jadranskem morju. Dr. Grisogono v govor je trgal nad dve uri in je napravil na vsa zbrano glock vris. Nato je bila dopoldnaska seja zaključena.

TOPOLDANSKE SEJE.

Popoldne, ob 4. se je nadaljevala debata. Prvi je govoril

poslanec dr. Hohnjec,

ki je dokazoval, da je reška država v smislu rapalske pogodbe obstajala ne samo de lura, ampak tudi de fakto in da je nikdo ne bi smel uničiti in to tem manj, ker je bila že organizirana kot država, ki je ime'a svojo vlado in je bila priznana od velikega števila evropskih držav. S pristankom, da Italija Reko anektira, smo samo zadovoljili italijanskim imperialističnim ciljem na vzhodu. Italiji toliko časa ne moremo nuditi prijateljske roke, dokler bo divila nacionalno gibanje Slovencev in Hrvatov na Gorškem in v Istri. Za ta sporazum z Italijo je v skupščini komaj ena tretjina poslancev in Pašić bi holje storil, da je položil venec žalosti na svojo politično kariero. Dr. Hohnjec je končal s Ciceronovimi besedami: Ko'ko časa hoš Musolinij izražal našo potnežljivost! (Viharno ploskanje v opoziciji).

Poslanec Gaur Kapetanović

(musl.) je naglašal, da je sicer za sporazum v načelu, smatra pa rimsko pogodbo kot najbrezvestnejši akt radikalov.

Poslanec Jovanović

(zemljor.) je konstatiral, da Italija v času, ko sklepa z nami zvezo, pošilja v Albanijo svoje agente, ki so v zvezi z makedonskimi kačaki in bolgarskimi vstaki. Naša zunanja politika ima za znakoviti same neuspehe. Sporazum z Italijo bi se moral izvršiti soglasno z vsem narodom. Potem se gotovo ne bi zgodilo to, da bi neodgovorna ena tretjina poslancev sprejela odgovornost za to pogodbo.

Poslanec dr. Šumenković

(dem.) je uvodoma, obrnen proti Ninčiču vzklknil: »Sinko, da znaš, s kol'ko mo'a nemeš se umav'la svetom!« Dr. Ninčič, ki ga je Pašić že svari, da ni ne ere v Rapallo, češ, da bo tamkal slabša, bi bil veliko bolj storil, da ni nikdar prevzel zunanjega ministarstva. Reka predstavljati naš nacionalni ideal, ki ga ne smemo nikdar opustiti. Čudim se, da smatrao radikali sporazum z Italijo kot svoj veliki dinomatičen uspeh, dočim Ninčič sam naglašal, da je moral pogodbo podpisati, ker je stal pred alternativno, ali kapitulacija ali vojna. — (Ninčič: »Tora nisem nikdar rekel, to pravite vi!«) Klici v opozicijskih krogih: »Pustite ga, saj Ninčič sploh ne ve, kaj govori!« Vladi, ki se je m'rnio med narodom, mora slediti v'ada, ki ho sejala mir in lubezen. Zato se mora sedanja v'ada umakniti in napraviti mesto drugi, ki ho naša holi unoševati koristi naroda. (Viharno ploskanje v opoziciji).

Mačri prizori. Buren zaključek.

Podpredsednik skupščine Dragović je

dal nato besedo predsedniku džemijetkega kluba Ferat begu za osebno pripombo. To je izzvalo pri opoziciji energične proteste. Prišlo je do silno burnih prizorov in je bilo slišati klice: Skandal! Sramota! Predsednik krši poslovnik in gazi parlament! Poslanec Ferat beg je izjavil, da ni prisostvoval dopoldanski seji in prosil za to ministra Vujičića, naj ponovi svojo izjavo glede dogodkov v Južni Srbiji. Ko je nato minister Vujičić stopil vna bled v

Govorice o krizi

MUČNE TEŽKOČE VLADE Z DŽEMIJETOM. — NEDELJSKA ZAGREBSKA KONFERENCA. — VESTI O NOVI KOALICIJI.

Beograd, 18. februarja. p. Po parlamentu se od večeraj raznašajo govore, da bo Pašić takoj po odobritvi rimske pogodbe podal ostavko. Te govorec je zabeležila tudi »Politika«. Zaenkrat se ne potrjujejo. Težkoče z džemijetovci so izzvale med radikali veliko razburjenje, ker žutijo nesigurnost svoje situacije. Radikali so izjavljali, da bodo v nekaj dneh obratunali z džemijetovci in pozvali demokrate v koalicio. Ministri so kar odkrito naglašali, da bodo pokrenili vprašanje koalicio z demokrate, čim bo ratificirana italijansko-jugoslovenska pogodba. Demokrati nasprotno izjavljajo, da jim ni o tem nčesar znanega in da o taki ponudbi ne razpravljajo. Pogajanja za ustvaritev opozicijskega bloka se bližajo zaključku.

Beograd, 18. februarja. p. Džemejet se je danes ves dan pogajal s Pašićem ter je odklonil dopoldanski odgovor ministra Vujičića na interpelacijo radi incidenta na Kosovu. Ker je džemijet grozil, da

skupščino, so se nemiri še povečali. Opozicija je obstopila Vujičića in mu prepredila vsako besedo. Predsedstvo je prevzel zopet Ljuba Jovanović, nakar je govoril posl. dr. Lukinić o kršitvi poslovnika in sarkastično kritiziral nečuvno postopanje podpredsednika Dragovića.

Sredi silno burnih prizorov je bila seja ob 20. zaključena in sklicana prihodnja za jutri dopoldne z dnevnim redom: nadaljevanje razprave o pogodbi z Italijo.

Zagreb, 18. februarja. r. Včeraj se je vršila seja volstva HRSS, kateri sta prisostvovala tudi posl. Korošec in dr. Hrasnica. Njuno poročilo je bilo odobreno, definitivni sklepi pa bodo storjeni, čim se po anjanju z Ljubo Davidovičem popolnoma zaključijo. Dr. Korošec in Hrasnica sta se sinoči vrnila v Beograd.

Beograd, 18. februarja. p. Danes dopoldne je dr. Korošec posetil Davidovića, mu poročal o svoji konferenci v Zagrebu in naglašal, da so bili v Zagrebu s njegovim referatom popolnoma zadovoljni in da je dobil zopet od radičevcev pooblastilo, da nadaljuje pogajanja. Sedaj se prikaže povratek Voje Marinkovića iz Sarajeva.

Francoska intervencija v Grčiji

FRANCIJA SE ZAVZEMA ZA PLEBISCIT. — VENIZELOS PREVZAME REGENTSKE POSLE.

Atena, 18. februarja. h. Zdravstveno stanje Venizelosa se je toliko zboljšalo, da je računati z njegovim povratkom v aktivno politiko. Predlagano je, naj se mu izroči notranje ministarstvo.

V prid plebiscita je očitljivo tudi francoska vlada podvzela korake. Grški poslanik v Parizu sporoča vladi, da želi francoska vlada, naj se proglasitev republike ne izvrši z vojaškim preobratom. Pariška vlada je naklonjena Venizelosovemu programu. Mogoče je tudi, da prevzame Venizelos namesto admiraia Konduriotisa regentske posle.

Atena, 18. februarja. j. Če bo regent vztrajal na svojem odstopu bo parlament kandidiral Venizelosa za regentstvo. Mogoče pa je tudi, da bo Venizelos, čigar zdravstveno stanje je zopet povoljno, prevzel notranji portfelj še pred pričetkom ljudskega glasovanja, da s svojo osebnostjo zasigura svobodo plebiscita.

Občinske volitve v Gorici

Gorica, 18. februarja. e. Včeraj so se vršile tu občinske volitve. Fašisti so predložili kandidatski listi za večino in manjšino in so zmagali z obema. Jugoslovenski volilci so se v zmislu tozadevnega sklepa volilnega odbora strogo vzdržali volitev.

Konferenca baltskih držav

Varšava, 18. februarja. e. Včeraj se je tu pričela konferenca baltskih držav, katere se udeležujejo ministri zunanjih zadev Estonke, Finske, Letonske in Poljske. Poljski minister Zamojski je povdarjal na otvoritveni seji, da program konference vsebuje pretresanje sedanjega mednarodnega položaja in določitev političnega, gospodarskega in umstvenega skupnega delovanja baltskih držav. Estonški minister Enckell je poudarjal, da hočejo baltske države medsebojen miroljuben sporazum, v zmislu katerega bo njihova skupna politika šla za tem, da ne bo samo jamčila za obstanek vseh starih držav, temveč tudi ustvarila trden temelj za njihovo boljšo bodočnost. Predsednik konference je Zamojski. vse konferenčno delo pa se je razdelilo na dve komisiji, politično in gospodarsko. Bodoča konferenca se bo vršila v Helsingforsu.

RUSKI CARSKI DRAGULJI NAJDENI NA ANGLEŠKEM.

London, 18. februarja. e. V luksuznem vlaku London-Hull se je našel najšien kovčeg. Ker v 24 urah ulice ni vprašal po njem, so ga uradno odprli in našli v njem dragocennosti ogromne vrednosti. Kakor zatrjujejo izvedenci, se nahaja med najdenimi dragocenostmi tudi briljant »Karova«, ki ga je pokojna ruska carica najraje nosila. Zdi se, da so najdene dragocenosti tiste, ki jih je Rasputin odpravil iz Rusije.

SAMOMOR KNEZA OBOLENSKEGA.

Pariz, 18. februarja. e. Knez Obolenski, ki je bil za časa svetovne vojne prefekt v Petrogradu in je sedaj nekaj let že prebival v Parizu, se je usmrtil s strelom v glavo. Za vzrok samomora se navajajo rodbinske nepravilke. Pred imenovanjem za petrogradskega prefekta je bil knez Obolenski gubernijski gubernator, še preje pa bataljonski poveljnik v preobrazenskem polku.

KAHR ODSTOPIL.

Monakovo, 18. februarja. j. Generalni državni komisar Kahr in general v. Lossow sta odstopila. Posli državnega komisarjata so prešli v roke celokupnega ministarstva.

DANČNA STAVKA V AVSTRIJI

Dunaj, 18. februarja. j. Število bančnih stavkajočih uradnikov je doseglo 20 tisoč.

RIM BREZ VODE.

Rim, 18. februarja. j. Mesto je že dva dni brez vode. Iz juga vodeči vodovod je v dolžini 40 m poškodovan. Prebivalstvo si preskrbuje vodo iz vodnjakov.

Inozemske borzo

18. februarja.

CURII: Beograd 7.00, New-York 575.75 London 24.67, Pariz 24.80, Milan 24.85, Praga 16.70, Budimpešta 0.02, Bukarešta 2.08, Sofija 4.80, Dunaj 0.0081.

TRST: Beograd 30 do 30.50, Dunaj 0.0322 do 0.0327, Budimpešta 0.04 do 0.06, Praga 06.75 do 07.25, Bukarešta 11.75 do 12.50, Pariz 100 do 100.50, London 90.10 do 90.35, New-York 23.05 do 23.15, Curih 369 do 402, dinarji 30 do 30.25, dolar 23.05 do 23.15, uradni tečaj zlate lire 445.34.

DUNAJ: Beograd 914 do 918, Berlin 15 do 15.00, Budimpešta 2.25 do 2.35, Bukarešta 371 do 373, London 308.500 do 304.500, Milan 3070 do 3091, New-York 70.023 do 71.185, Pariz 8032 do 8048, Praga 2047 do 2057, Sofija 540 do 544, Curih 12.815 do 12.865; valuta: dolarji 70.800 do 71.200, lire 3075 do 3085, dinarji 306 do 311.

PRAGA: Beograd 45.50, Dunaj 4.80, Berlin 7.70, Rim 150.875, Budimpešta 11.70, Pariz 150.50, London 140.80, New-York 34.825, Curih 004.50.

BERLIN (v milijonih): Beograd 57.835, Milan 183.540, Praga 121.005, Pariz 183.510, London 17.945.000, New-York 4.189.500, Curih 750.170.

LONDON: Beograd 325, Berlin 10.5, Pariz 102, Rim 90.50, New-York 420.37, Dunaj 805.000, Praga 148.

NEW-YORK: Beograd 135.50, London 420.25, Pariz 410, Svica 17.36, Rim 480, Dunaj 0.1412, Praga 201.

Terminalska kupnja s kavo.

(Cene za 100 kg netto, brez skonta.) Trst, 18. februarja: za marec 606, 690, za maj ik 625, 670, za julij 685, 670, za september 685, 670, za december 680, 665. Tendence čvrsta. V minulem tednu se cene poskočile za 45 lir.

Ninčičev ekspeze o Reki

p. Beograd, 18. februarja.
Na današnji seji narodne skupščine je imel minister za zunanje posle dr. Momčilo Ninčič sledeči ekspeze:

Na poročilo manjšine skupščinskega odbora imam pripomniti samo par besed. Poročilo manjšine je čisto kratko in nezadostno, ker ne pojasni, kakaj je opozicija proti tej važni pogodbi. Vsi očitki so popolnoma neosnovani. (Smeh pri opoziciji in protesti). Poročilo manjšine je sestavljeno v običajni opozicijski šabloni in podcenjuje vse, kar smo pridobili s pogodbo. (Hohnjeje: «Ničesar nismo pridobili»). Sporazum s Italijo se mora presojati

s stališča splošne situacije v Evropi in s stališča cele vrste dogodkov, ki se tičejo neposredno naše države, in ki so vplivali in morali vplivati na smer naše zunanje politike. Dasiiravno je velika vojna končala v mirovnimi pogodbami. (Dr. Hohnjeje: Nato boste gledali), ki so s svedčanimi izjavami stopile v veljavo in akoravno je ustvarjeno Društvo narodov ki ima nalogo, da zbližuje narode, da jih nauči skupnega dela za njihovo splošno blaginjo ter da po možnosti prepreči med njimi oborožene spopade, niti sedaj ko smo stopili že v šesto leto mira (Vilder: Tak mi vedno lahko kupite!), ni v Evropi nobenega umirjenja in sigurnosti. (Vukosavljevič: Niti v Južni Srbiji je ni! Vilder: Lahko bi bili dali Bolgarski Makedonijo ter bi s njo imeli zvezo! Klič: Ali pa Vojvodino Madžarski). Ninčič: Na počno je postavljati v isto vrsto Vojvodino in Makedonijo z Reko, ker bi nas to dovedlo do nenormalnih odnosov. (Sečerov: Gaženje mednarodnih porodb!).

Istina, jaz bi imel tu govoriti edino o reškem vprašanju, toda kdo ne čuti, da so vse članice sporazumne rešitve reškega vprašanja ter sklepa pakta prijateljstva med našo kraljevino in kraljevino Italijo

nerazdružljivi zvezi?

Brez sporazumne rešitve reškega vprašanja ni mogoče misliti sklepanja pakta prijateljstva in vzpostavitve dobrih sosednjih odnosov med nami. (Moskovljevič: To je bilo vendar rešeno s rapalsko pogodbo!). Opozicijske skupine gredo v glavnem s tega stališča, da je

Reka previsoka čena

za dobre in prijateljske odnose s sosednjo kraljevino. Ne podcenjujemo pomena Reke. Točno pa je, kakor sem rekel, da brez rešitve reškega vprašanja ni mogoče imeti dobrih in prijateljskih odnosov s sosednjo kraljevino. (Magovčević: Dobro odnose s sosednjo kraljevino). Saj vsi dobro vemo, koliko neprijateljstev te državo je želelo in delalo na to, da bi se naš odnos s Italijo čim bolj posušil. (Vilder: Italija je to delala sama, da Vas prisili in dovede senka, ona je gonila Madžarsko in Bolgarsko proti nam! Majčič Vilder: Zbirajte dobrovoljce in hajdite na Reko). Ninčič: Nerešeno reško vprašanje je imelo kot nadaljnjo repertoarjsko uvečanje, da deli nas in Italijo v dva neprijateljska tabora.

To je dovedlo v neprimliko vse one, ki so bili prijatelji obeh strank. Vselej, kadar so nam hoteli napraviti kako uslugo, so se morali vprašati, ali se to v Italiji ne bo smatralo kot neprijateljski akt in obratno. Razen tega se reškemu vprašanju v inozemstvu pripisuje mnogo večji pomen, nego smo ga pripisovali mi in Italija. (Vilder: To je res, ker vi niste temu vprašanju pripisovali nikakega pomena! Opozicija se smeje). Opoziciji je smešno, vendar pa nihče od Vas državo tvorne opozicije ni menda ni za to

da gremo radi Reke v vojno.

(Opozicija gromko protestira. Sečerov: Kdo je za vojno, ki jo omenjate?) Ne more se očitati vladi, da se ni pobirala za ustanovitev neodvisne reške države (Vojza Lazič: Vi niste nič delali na to in niste šli na arbitražo pred Društvo narodov, kakor je Pašić tukaj izjavil, da pojde). Po vseh dosedanjih poskusih je jasno, da se prijateljska rešitev reškega vprašanja ne more izvesti drugače kot samo s priznanjem onega stanja, ki je obstajalo že šest let, in to je da

Reka ostane definitivno v rokah Italije. (Pribičević: Pa to je kapitulacija vladi!)

Res, po mišljenju nekaterih krogov sta razen rešitve s prijateljskim sporazumom obstajali še dve možnosti.

da zahteva vlada arbitražo ali da pusti to vprašanje odprto. Kakor je sploh znano, se arbitražo more zahtevati samo v slučaju, kjer obstoji sporazum med strankami, in sicer sporazum v tem, kdo bo vršil arbitražo in o predmetu, o katerem naj se arbitražo vrši. Po rapalski pogodbi obstoji med nami sporazum, da ima v služnji, ako se ne zedinimo glede meje, spor presoditi predsednik švicarske republike. Kot se vidi, ni predvidena arbitražna glede ustavitve neodvisne reške države, niti za kako drugo vprašanje v zvezi s tem, temveč samo za spor glede mej. Razen tega se ni dosegel predhodno pristanelek predsednika švicarske republike in je ta pristanelek dvomljiv, saj je znan mednarodni položaj švicarske in njeno stalno prizadevanje, da ohrani neutralnost. (Vilder: Pa to je ravno dobro za nas, da je nevtralnost) v vseh političnih sporih. Za ustvaritev neodvisne reške države nam pa s rapalsko pogodbo niti ni predvidena možnost, da se zatečemo k arbitraži.

Posl. Lazič: Zakaj niste šli pred Društvo narodov? Nastane velik hup, predsednik zveni. — Poslanec Gjorgjevič: Ninčič je najbolj pameten kadar močli. Nastane prepir med radikali in opozicijo.

Ninčič nadaljuje: Ali bi mi mogli od intervencije Društva narodov pričakovati one koristi, katere so nezadostno informirani ljudje pri nas pričakovali? (Korošec: Vi in Pašić sta govorila, da moremo. Velik hup, radikali protestirajo. Korošec: Kaj se derete, ko ste to vi sami govorili!) Dr. Ninčič nadaljuje: Arbitražna Društva narodov je res predvidena v čl. 13 pakta. Mi bi se mogli zateči samo v slučaju, ako sta obe stranki sporazumni, da naj bo spor predmet arbitraže. Ker sporazuma med nami in Italijo ni bilo, bi arbitražo pri Društvo narodov sploh ne bila mogoča. O stalo bi nam samo, da se poslužimo čl. 15 pakta, ki pripušča, da se pri razsojdisu Društva narodov vloži spel za intervencijo v slučaju, ako se med člani pojavi spor, ki bi mogoče izzvali prečmi. Toda žal niti v tem slučaju bi ne imeli velike praktične koristi za naš spor z Italijo. Da bi se obrnili na

svet Društva narodov, da nam zagotovi na lep način rešitev spora, naravno na bi bilo mogoče brez sporazuma spomnih strank. Ako bi v tem ne uspeš, bi svet Društva narodov preselal poročilo o vsem sporu ter bi izdal rešitev, katero bi on priporočal kot najpravičnejše in najprikladnejše. Pri tem bi bile dve možnosti: Ako bi svet Društva narodov sprejel poročilo soglasno, bi bili člani Društva narodov obvezani, da ne bodo ničesar storili proti stranki, ki se podvrže sklepu sveta. Ako pa se poročilo ne sprejme soglasno od vseh članov sveta izvenemši zainteresirane stranke, imajo vsi člani Društva razsodene reke, da delajo, kakor smatrajo za primerno. Predpostavljamo za nas najugodnejši slučaj, da bi zveza narodov smatrala, da naš spor z Italijo radi ustanovitve neodvisne reške države spada pod čl. 15, t. j. da more biti povod za vojno med nami. Toda naša država ni nikdar stala na stališču, da obstoja možnost, da gremo radi reškega vprašanja v vojno z Italijo. Predpostavljamo se to, da si ni verjetno, da bi vsi člani sveta Zveze narodov, med njimi tudi Italija, glasovali za našo tezo. Kakšna obveza bi v tem za nas najugodnejšem slučaju obstajala za Italijo? Ona bi bila obvezana, da nam ne napove vojne. Od te obveze ne bi imeli nič nobene utelje, ker je Italija držal Reko v svojih rokah, beata posidena. Mi bi

v tem za nas najugodnejšem slučaju ostali s lepim moralnim uspehom, ne bi pa dobili ničesar. Odnosaji z Italijo pa bi se poslabšali, morda tudi celo poostriili na radost vseh neprijateljev obeh držav. Iz tega se vidi, da sta nam bila v stvari na razpolago samo dva puta za rešitev reškega vprašanja: Ali prijateljski sporazum, ali pa da ga pustimo nerešenega, kar bi z drugimi besedami pomenilo,

da ga reši Italija sama, kakor se ji zdi primerno.

t. j. da izvrši aneksijo, mi pa da protestiramo na vse strani. Za beograjsko vlado, kakor se to pravi v Zagrebu, bi ta druga solucija bila ugodnejša, ker se ne bi moglo trditi z onimi pozami zajedničarjev, da beograjski vlastodržci izvršujejo enostransko delo izdaje hrvatskih interesov. Preccnite samo, ali je vlada, da bi izbegnila nevarnost, da ji Radić očita izdajo interesov hrvatskega naroda, mogla sama rešiti reško vprašanje drugače, kakor sporazumno in na prijateljski način z Italijo?

Za Radića,

tega ljubitelja miru in mirotvorca, ki se ivali z intimnim prijateljstvom s Torom Aleksandrovom, reško vprašanje v stvari dosedaj ni obstojalo. Radić je bil vedno pazljiv napram Italiji ter jo uverjavljal, da se ji Srbiji neprijatelj, da pa Hrvati želijo najboljšo in najpristojnejšo odnosa s njo, pretil je celo z revolucijo v Hrvatski. V času pogajanj za Reko, je Radić delal vse, kar je bilo v njegovi moči, da poslabša naš položaj. Predstavljaj nas je kot imperijalist in militariste, kot dokaz svoje miroljubnosti in dobre volje pa je

ponujal Italiji nevtraliziranje vzhodne obale Jadranskega morja.

torej vsega hrvatskega Primorja in vse Dalmacije. Ono, česar so se naši delegati bali kot živega ognja pri mirovni konferenci, in sicer da se ne proglasi nevtraliziranje Dalmacije, je Radić ponujal iz svoje volje in celo še več, vsega hrvatskega Primorja.

Prava sreča je za to državo, da Radić ni imel oblasti, da svoje politične ideje izvede, in sreča je, da ga v Italiji navzlic vsemu njegovemu dvorjenju in prekrasnim ponudbam nihče ni smatral za resnega. Za njega obstoji reški problem šele od onega momenta, ko sta se naša in italijanska vlada sporazumeli, da na skinetu s dnevnega reda in omogočita prijateljske odnose. Tuji od drugih strani opozicije so se vedno ponavljale kritike:

vlada je Reko izročila Italiji

in s tem oškodovala življenske interese naše države. Niti eno niti drugo ni točno. Dati se more samo ono, kar se ima in ravno to mora njemu pripadati, ko pa smo s rapalsko pogodbo

priznali neodvisno reško državo, smo pristali na to, da ona ne bo naša.

Mi smo torej Reko izgubili že L. 1920., ko je bila sklenjena rapalska pogodba, ne pa sedaj. (Griča in protesti pri opoziciji). V mojih rokah je pismo, katero je po Vaši lastni inicijativi pisal eden naših resnih nacionalnih delavcev, Hrvat, ki že 30 let živi v neposredni bližini Reke, s katerim se jaz strinjam.

(Opozicija: Kdo je to? Kaj čitate anonimna pisma! Nuhčič čita: «Za nas je bolje, da Reko formalno pustimo Italiji, Reka je po jeziku in duhu italijanska tor napram nam neprijateljska.» Nato nastane strahovit trušč, graja in razbijanje po klopih, predsednik energično zveni s velikim zvoncec. Opozicija kriči: Ne pustimo, da čita lažljiva pisma! Vilder: To je pisal italijanski špijon! Gjorgjevič: To je pisal Andrej, ki ga Balkan naziva Italijanskim špijoni. Dr. Korošec: To je D'Annunzio pisal svoji teti. Sečerov: To Vam je edini dokument za katerega ste dali Reko!

Ninčič nadaljuje: «Jaz ne se strinjam s tem pismom!» Nato odvzame pismo in ga ne čita naprej.

Došli je izjava naše države v tem sporu torej dvomljiva, je dobiček nedvomljiv. S tem sporazumom ne izgubimo nič pri našni zemlji. (Opozicija: Recite: ne dobičmo ničesar!)

Občinske volitve na Jesenicah

LEP NAPREDEK DEMOKRATSKEGA DELA. — VELEZNAČILNO NAZADOVANJE KLERIKALCEV. — VSELED ABSTINENCE SOCIALISTOV IN KOMUNISTOV SO KLERIKALCI DOSEGLI VEČINO.

V nedeljo se je na Gorenjskem v eni prvih naših industrijskih občin izvršila volitev v občinski zastop, ki je krogo o svetilni položaj v vrstah našega delavstva. Na Jesenicah je po dolgem umikanju vlade vendar enkrat prišlo do občinskih volitev. Skoro 1300 volitev močna občina dovoljuje «aufmars» vseh strank.

Pojavila se je naša JDS, SLS ter dvojice delavskih strank. NSS se ni mogla pokazati na bojišču, ker se pravilno uvideva, da je bila ideja te struje tedaj močna in simpatična, ko je bila v čisto strokovnem boju pod nacionalno zastavo, da se na tisti dan biva tuji strokovno oslabiljena, ko jo je strast nekaterih zavlekla v dnevno strankarsko politiko.

NRS je na Jesenicah nemogoča. Oprijel se je je gosp. Weber, ki se ga spominjamo že na Bledu, in s tem je bila stvar pokopana. Weber sam je pravilno radl suma potvorbe podpisov v kazenski preiskavi. Druzi lista NRS ni dobila niti toliko glasov, kolikor je kandidatur. Škoda truda!

Socialisti in komunisti se gledajo ljubosumno kakor deca. Liste so delali površno. Ko pa so jih klerikalci ujeli na nepristnih podpisih, so bili »ogorčeni«. A ker nimajo nobenega vodstva, ki bi se zanje brigalo, so tavalji sem in tje. Klerikalci so pihali na znani meh »bankirstva in »kanalizacije in ubogi socialistični voditelji so verili. Delavci sami so instiktivno čutili, da je njihova dolžnost strmo in v kazenski preiskavi. A volitvi niso hoteli. Bili so se drug drugemu in se izgovarjali. Dobro vedo, da demokrati nimajo ne ene delnice »Kranjske Industrijske družbe in da je govorjenje o kanalizaciji prazno žvančanje. A izgubili so glavo in klerikalni manever se je posrečil. Socialisti vsi vseh struj so verili na »strožjo abstinenca in so tako delarsko pomorili, da se je klerikalna intencija obvela. Kot napreda, da so im klerikalci niti listu, so socialisti omogočili klerikalcem večino!

A morda ima smena to vsebinsko na strani JDS. Pred par leti je volitev na malo mesto. Je nastopila občina pod svojo firmo in s svojim občinskim programom. Zbirala je vse stanovne v boju za občino, ki bi lahko našla dobrih volitev očitno storila za celo Gorenjsko. Od tlej je naša lista pridobila med 100 in 120 glasov. Ni dokaz, da se uvažuje niti eni trudi, da se popolnoma posveti širokim slovesnim listu in je v njej enakopraven prostor tudi za našo delavstvo. Ne s frazo o bankirstvu in kanalizaciji, ne s političnim in demagogičnim, ampak z mirnim in tvoj za hla pohvalnim delom v kulturnih in strokovnih organizacijah približimo kaj za delavstvo.

Za klerikalce so tudi jeseniške volitve turoben moment. Povsod ere njihova moč narašča, pri vsaki priliki, ko prihajajo širke ljudske plasti, da od njih svoje mnenje, so vidli, da zaupanje v SLS pada in da listu sramotljivo. Z neuvencim moralnim pritiskom, z vso umetnostjo svojih avtoritativnih fraz in vso brezvestno zlorabo cerkve in vere so spravili klerikalci vse, kar so mogli, na voliške. Rezultat je porazen. Od naškega leta je našlo število njihovih glasov od 520 na 378.

Jeseniški volitev je otvoritev volilnega boja. V tem boju bi hla mase demokratičnih volitev po vzoru jeseniških somišljenikov korakale složno v boj zoper klerikalizem. Vsem je nude na roka, da grelo z nami. Klor na noče, naj si posledice »kanalizacije sam. Jeseniški socialisti in komunisti so nemaložni NRS.

Jesenice, 17. februarja
Danes so se vršile pri nas občinske volitve. Vloženih je bilo prvotno 6 kandi-

Dalekosežnosti tega političnega sporazuma ne more nihče nodedenovati. Njegov pomen gre preko sedanjosti v bodočnost. Samo kratkovidni ljudje lahko trdijo, da smo ta

sporazum sklenili, ker smo slabi.

(Korošec: Narod, ki je rodil Macehavelija, se ne bo držal tega sporazuma. Nemir, protesti). Na, gospoda, mi pred vsem nismo slabi, s slabimi so ne sklepali zveze, od slabih nihče ne išče prijateljstva niti priščenega sodelovanja. Večina naroda je za ta sporazum. (Korošec: Vi ste majhna manjšina). Ta politični sporazum ki se oeni v inozemstvu kot modro politično delo, ki bo eni in drugi stranki povečal ugled v svetu, ima končati ono in začetki drugo perijodo naših odnosov z Italijo. Perijoda zaupanja in nekateri krat tudi vzajemnega sumničenja ima pripasti prošlosti. So'aj je treba, da stenemo roko, ki se nam prijateljsko ponuja. (Korošec: Roko, ki nas v isti davi). Ne samo vlada, temveč tudi drugi politični činitelji v tej državi, v parlamentu in zunaj njega, lahko mnogo storijo, da se ta atmosfera zaupanja, ki se sedaj ustvarja med nami razširi čim bolj, ker samo ona more napraviti našo državo močno in ustvariti predhodne pogoje za zadovoljstvo vseh upravičenih želj našega naroda. (Radikali ploskajo, opozicija protestira).

datskih list in sicer klerikalna, demokratična, 2 radikalni, komunistična in socialistična. Na komunistični in socialistični kandidaturi listi je okrajno glavarstvo ugotovilo ponarejen podpis in sta bili obe vsled tega razveljavljeni; ena šele 2 dni pred volitvijo. Zaslugo na tem imajo klerikalci. Na radikalnih kandidatskih listah so bili pa na obeh skoraj listi kandidati, ki jih je moralo okrajno glavarstvo vsled tega črtati na obeh listih. Na eni izmed radikalnih list (grupa Weber in dr.) je bil vrhutek ugotovljen ponarejen podpis in je bila vsled tega razveljavljena. Na drugi radikalni listi (grupa g. Stefanovič pa je ostalo izmed 66 kandidatov in namestnikov samo 23 kandidatov in namestnikov. Veljavne so bile torej samo tri liste: klerikalna, demokratična in radikalna. Komunisti in socialisti so preglašali na svojem shodu v soboto abstinenca, ki so jo tudi strogo držali. Izmed 1276 volilnih upravičencev se je udeležilo volitve 654 (51.3 odst.). Dobili so klerikalci 378 glasov in 19 odborniških mest (eno z ostankom), demokrati 245 glasov in 12 odborniških mest (s klerikalnikom), radikali pa 31 glasov in 2 odborniški mesti (eno z ostankom). Klerikalci so se posluževali pri agitaciji in sploh pri volitvah grdih sredstev, pa so vkljub temu nazadovali z ozirom na skupščinske volitve lanskega leta za 142 glasov. Demokrati pa so napredovali za 132 glasov. Značilno je za radikale, da vkljub temu, da so bili vložili 2 listi, niso spravili skupaj več kakor 31 glasov. Klerikalci so spravili na voliške vse do zadnjega glasu. V krogih demokratske stranke, ki je nastopila popolnoma edina in složna, vlada vsled izida volitev veliko zadoščanje. Klerikalna zmaga je poslednja na Jesenicah. Mogoča je bila le vsled razveljavljenja socialističnih list, kar so socialisti kvitirali s tem, da so ostali doma. Njihova zasluga je torej, da dobijo Jesenice še enkrat in to zadnjič klerikalnega župana.

DEMOKRATSKIM VOLICEM NA JESENICAH.

Vsem vrlim in zavednim somišljenikom, ki so pri občinskih volitvah dne 17. t. m. oddali glas za demokratsko listo, iskrena hvala. Somišljenikom, ki so pri volilni borbi posegli aktivno vmes in pripomgli k tako častnemu in lepemu uspehu, bodi izrečena tem potom še posebna zahvala. Krajevna organizacija JDS, Jesenice. Dr. Kogol, predsednik.

Politične beležke

+ Seja občinskega sveta zopet odgodena? Po tem ko so se magistratni mogotci nekaj tednov norčevali iz obč. zastopa ter neprestano odlagali proračunsko sejo, so zadnje dni klerikalci pričeli pripovedovati, da so že »panali« komuniste, ki da so se udali ter bodo za razne male komusije oddajili bojno kopje. Izgleda pa, da so se klerikalci prehitro hvallili. Kakor nam namreč poročajo, bo za četrtak odročena seja obč. sveta najbrž zopet — odložena.

+ Dve naravnost neverjetni zgodbi čujemo iz raja naše črnodrže moralne čistote. Direktorja ljubljanske cestne železnice je dosedaj dajala štirim višjim uradnikom magistrata brezplačne letne vozne listke na razpolago. Slavna klerikalno-korunovska magistratna večina je sedaj te listke uradnikom odvzela ter so si jih med seboj razdelili gg. obč. svetniki dr. Stanovnik, Pirc in Tokan... Kakor znano je v Ljubljani s sklepom obč. sveta, potrjenim od vlade, upeljan obči davek na pomočni obisk gostin in kavarn. Klerikalci pa očividno sodijo, da ta davek ni za vse. Izposlovali so namreč pri županu, da je s svojim »dekretom« oprosti gostilniškega in kavarniškega davka nastavljenice — električne železnice, ki menda vsi organizirani v klerikalni stranki. Ne vemo sicer, odkod ima župan pravico dajati davečne privilegije, originalna pa je ta metoda prav gotovo. Pričakuje-

mo, da bo klerikalno-socialistična go. spoda to prakso še nadaljevala. Oprostiti vse svoje čestite somišljenike mestnih davčnin. Naj jih plačajo naprednjaki, ki itak vedno vpljejo, da je Ljubljana njihova.

+ Skandalozen napad na Ljubo Da. vidoviča prinaša beograjski »Balkan« pod uvodnim zaglavljem: »Azijska duta ohlapnega starca«. Je to žalosten dokum. nberzdanega strankarskega fanatizma, ki je sicer v skladu s »Balkanovim, lineom, obenem pa tako podel izrazite, s kakršnim je treba pomešti. Napad mr. goli najprostostih počestnih psov. V vas je zlezla divja zver, ki vas bo naglata je na skiro,« pravi »Balkan« David. viču in mu odreka srbskiansko pokolenje in — kultura. Četudi je od »Balkana«, je preveč, za take lopovščine mora odgovarjati njegov pravi lastnik eksminister Vellzar Janković.

+ Zveza NSS s radikali. Gospod. voditelj NSS od vseh strani dobivaj graje, kako so se mogli spajdati s radikali. Saj je jasno, da se ta stranka ni mogla več držati, a da stori nasilen konec v obljemu z radikali, tega si pač niso predstavljali idealni narodni delavci, ki so svoj čas snovali narodno-delavsko organizacijo in potem narodnosocialno zvezo kot strokovno organizacijo v najtežjem boju s tuji in internacionalci. Mesto da bi narodnosocialno gibanje vrglo od sebe politiko in se utrdilo kot strokovna nestrankarska narodna organizacija, gre naprej v obupne kombinacije. Ze ko je Jadranska banka kupila Zvezno tiskarno in žnjo marsikaj, kar se je držalo, je bila stvar čudna. Ko pa je »sanirala« neko narodnosocialno polomijo, je bilo že jasnejše. Decembra je prišlo do novih dogodkov. Izve se seveda vse. Zdal gospod. je talijo, a zaman, ker vse okolnosti potrjujejo, vse izjave in pisanje vodstva NSS, vse dokazuje isto. G. Deržič v obupu za poslednje pristaje kriči: laž, laž, dokazite. Gg. Deržiču in tovarišem ni treba, da dokazujemo, kar itak sami vedo. Oni so dolžni odgovoriti javnosti, kar se jih je vprašalo, a ne s tajejem, ampak z dokazi. Da pa bo odgovarjanje lažje, za danes vprašujemo naprej: Koliko plače se daje enemu od vodj NSS za njegovo »delo« pri »Narodnem dnevniku«? Ce objavite število bo morda kaj več razvidno. Morda objavite pravo pogodbo z »Zvezno tiskarno« za »Novo Pravdo«? Glede podpore, ki je znašala nad 1 milijon kron, bo pa najbolje, da g. Deržič objavi račune...

+ Radićevi intervjuvi. Radić je zopet enkrat dal beograjskemu tisku, ki sioli v radikalni službi, povoda, da ga hruli od glave do pete. Ustrežljivo je natvezel depistiku siliške »Zore« svoje sodbo o »p« u med »srbsko financno in vojaško oligarhijo« ter »hrvatsko seljaško demokracijo«. Pristavil ocvirk, da je Pašić njemu, Radiću ponujal ministrsko podpredsedstvo ter hrvatskega bana po njegovi volji; razodel je nadalje Radić, da so Hrvati za federacijo svobodnih in neodvisnih jugoslovanskih držav, v nobenem slučaju pa za enoten centralni parlament in za kralja, ker si bo lastnega bana že izbral hrvatski sabor. Pod konfederacijo razume Radić zvezo svobodnih in neodvisnih držav: Hrvatske, Srbije, Slovenije in — Makedonije. Črni gori bi se pripustila samoodločba. Itd. itd. je Radić beograjskemu novinarju natrosil fraz in fantazije, da je končno res težko uganiti, koga hoče v tako važnih momentih, kakor so sedanj, večji za nos, če ne sebe samega.

200-letnica ruske akademije znanosti

Ruska akademija znanosti je dobila vsaki značaj šele sredi XVIII. stoletja, ko je deloval znanil učenjak Lomonosov. Ustanovljena pa je bila že leta 1724, da bi smatral Peter Veliki »o svojo odredbo« samo kot slab začetek, katerega dobre posledice naj uživajo potomci. Akademik je štela takrat nekoliko inozemskih profesorjev, kateri so bili povabjeni v Rusijo na predlog filozofa Leibniza. Rusija ni imela takrat niti ene gimnazije in univerze. Rusko občinstvo pa je žalovalo za denarjem, katerega so dobivali Nemci: »Saj so ti pisali nepotrebné knjige, katerih noben Rus ni znal čitati.« Akademija znanosti je ostala do sedaj v Petrogradu, da bi se ta prenehala bli glavno mesto Rusije. Svečanosti o priliki 200-letnice bi se morale vršiti letos v januarju, a so zaradi razmer prenesene na konec leta. Akademija je namreč popolnoma brez sredstev in je odposlala v Moskvo posebno zastopstvo, katero naj bi izprosilo potrebno podporo od vlade. Vodja jubilejnega odbora je akademik Feersman. V slučaju, da bo sovjetska vlada dala denar na razpolago, nastane Akademija več posebnih slavnostnih izdaj. Po sedanjem načrtu bi izšla cela vrsta manjših brošur po 2 do 3 izki. pole, katere naj bi podale zgodovinski pregled delovanja posameznih akademskih institutov ter ustanov. Druge knjižni ce pa naj bi podale zgodovino posameznih znanstev, katere je gojila Akademija, in povdarjale zasluge njenih članov. Še do sedaj se pripisujejo n. pr. nekatere iznajdbe Lomonosova učenjakom, ki so živeli sto let pozneje in le ponovili njegove, javnosti neznane uspehe. Malokdo tudi vo, da je Lomonosov izmislil in vpljal v raho mnoge, sedaj obče znane »načrbe fizičnih instrumentov kot »termometer« »barometer« in alično.

Slavnostne izdaje petrograjske Akademije bodo bogato ilustrirane in bodo obsegale v celotno do 200 tiskovnih pol grdiva.

Naši kraji in ljudje

Demokratska nedelja

STEVIŠNI USPELI SHODI IN PREDAVANJA PO VSEJ SLOVENIJI.

Shodi v ljubljanski oblasti

Prešlo nedeljo se je vršilo v ljubljanski oblasti 16 lepo uspešnih sestankov in predavanj.

Gospodarsko in politično društvo v Sp. Šiški

Imelo svoj občni zbor v prostorih g. Petra Stepiča. Ob številni navzočnosti članov je g. podpredsednik Al. Lombar otvoril zborovanje in pozdravil navzoče. G. Cimerman je podal kot tajnik izjerno poročilo o delovanju odbora v pretekli poslovni dobi, omenjal spremembe v odboru in zaključil s pozivom, na zbiranje in podrobnejše delo. Po poročilu g. blagajnika je občni zbor izvolil v novi odbor sledeče gg.: predsednik Maks Svoboda, Zgor. Šiška, Alojzij Lombar, podpredsednik, Milan Cimerman, tajnik; Nan. de. Tusa, blagajnik; odborniki: Drenovec, Petelin, Simončič, Mlakar, Mrak, Cerovec, Grčar, Abram, Grašič. Po soglasni izvršnih volitvah je podal poročilo o politični situaciji dr. Rapa, nakar je g. Cimerman predaval o »Davkih in takсах«. Oba govornika sta žela obilo priznanja.

Pri Dev. Marji v Polju se je vršil občni zbor ob 10. uri dopoldne v gostilni pri Kuharju sestanek, ki so se ga udeležili somišljeniki iz vseh slojev občinskega prebivalstva. Z odobravanjem so vzeli na znanje poročilo delegata naletstva g. Juga iz Ljubljane o politični situaciji in o delu JDS v korist narodu in državi. V ospredju zanimanja so stali vprašanja opozicijskega bloka, splošne gospodarske krize in zvezi z neenotnimi davčnimi, razmere pri kmetijski družbi in brezposelnosti politika SKS.

V Hrastniku

Se je vršilo ob 3. uri popoldne pod predstvom šol. ravnatelja G. G. G. zborovanje demokratske stranke, na kojem je govoril kot delegat naletstva g. dr. Albert Kramer. Čeprav so socialisti izjedajo skilicni protisloj, je bilo naše zborovanje prav dobro obiskano. Okoli 100 ljudi je napolnilo gostilniško prostoro pri Rošu. Med navzočimi so bili tudi nekateri pristniki SKS in SŠI, ki so z ostalimi poslušali odobravali izvajanja dr. Kramera. Shod je soglasno sprejel sledečo resolucijo: Najodlonejše protestiramo proti krivičnemu taksiu ljudskih in kmetijskih izprijeval, ker je z vidovanskega stavu za javnem brezplačen osnovniški pouk. Prosimo naletstvo JDS v Ljubljani, da interpellira pri evrazi Trbovelj naše družbe, naj po možnosti omili sedaj nastale visoke davčaje za zavarovanje v oddelku za višje dajstvo pokojninskemu zavodu v obrokah na 60 mesece in ne na 24 mesecev, kakor je sedaj predvideno. Sedanjim zavarovalnim prispevki prestajajo plačilno možnost posebno mladim nameščencem, kor znajo povprečno eno petinko mesečnega zahtevati. Družba naj bi prispevala višje dajstvo, da bi se vsaj nekoliko olajšal položaj nastavlencev.

V Krški vasi pri Brečah

Se je vršil ustanovni občni zbor K. o. JDS. Okrog 50 ljudi je prisostvovalo izvajanjem delegata naletstva JDS g. dr. Rapeta, po katerih se je razvila daljša debata o povzajanju trokarine na vino, o zadnji povodnji in končno o kuluku. Z zanimanjem so navzoči poslušali pojasnila k ugovorom s strani navzočega pristava SLS, ki je potem iskreno pripoznal upravičenost trditvi dr. Rapeta in se z njimi končno tudi strinjal. Debata je bila najprej dokaz v kakšni zastopljenosti tava ljudstvo, dokler posluša le eno plat rona. V odbor K. o. so bili izvoljeni sledeči gg.: predsednik Josip Lovko,

upokojeni finančni uradnik, tajnik Kovčič Anton, mlinar in pos., blagajnik Ogrin Slavko, uradnik, odborniki: Urohar Miha, mizar, Boškovič Ivan, pos. sin, Lopatič Franc, kovač, Plitauer Franjo, krojač. Lepo uspešni zbor se je končal s trdnim sklepom podrobnega dela v področju K. o.

V Medvodah

Se je vršil sestanek K. o. JDS. Udeležili se ga je kot govornik iz centrale g. naletnik Ribnikar. Podal je poročilo o splošnem političnem položaju, na kar se je razvila debata in so bili iznešeni predlogi o organizaciji okoliških krajev. Stevilni udeleženci so odšli z zavestjo, da je podrobno delo posameznikov predpogoj uspešnega napredka in razširjanja demokratske misli.

V Cirknici pri Rakeku

Se je vršil sestanek demokratske stranke v salonu gospoda Zumra. Kot delegat naletstva JDS. se ga je udeležil gospod dr. Dinko Puc. Udeležba je bila prav lepa, posebno so bili z zadovoljstvom pozdravljeni tudi nekateri pristiki SKS, ki so prisostvovali zborovanju. Dr. Dinko Puc je obravnaval naš notranji politični položaj ter gospodarsko stanje s posebnim ozirom na območje kraja. Po govoru se je razvila precej živahna debata, katere so se udeležili gospodje: Zulfan, Meden, Kastelic, Dular, Homovc itd. Soglasno je bila sprejeta sledeča resolucija: 1. Zborovalci zbrani na javnem shodu JDS dne 17. t. m. v Cirknici pri Rakeku apelirajo na vlado, naj o priliki razmejitev z Italijo z vsemi silami dela na to, da se določi kot meja med obema državama vsaj katastrofalna meja obč. Cirknica in Dolenja vas, ker leži po sedanjem stanju ves gozd in del pašnikov pod Italijo, kar pomenja za prebivalstvo cerkniškega okraja, ki ima glavni vir dohodkov iz gozda in živinoreje popolno gospodarsko uničenje. Z veliko bojaznijo zasleduje prebivalstvo vesti, ki zatrjujejo, da se bo meja že celo preuredila v našo škodo. Vsa ta teža pozivljajo zborovalci vse odgovorne činitelje, da skušajo z vso odločnostjo preprečiti grozečo gospodarsko katastrofo. 2. Dvoletnikom naj se prehod čez mejo olajša s tem, da se jim izdajo stalne in brezplačne prolaznice. 3. Odpraviti naj se vizumi na potne liste. 4. Dovoliti naj se izvoz blaga za cerkniški okraj tudi izven železnice, ter naj se v to svrhu določi ena izmed cest kot carska cesta.

V Novem Kotu pri Prezidu

Se je vršil ustanovni občni zbor K. o. JDS. v prostorih gospoda F. Cimprica. Po izvajanjih gospoda Komela v kojih je povdarjal potrebo olajšitve dela je bil izvoljen soglasno sledeči odbor: Za predsednika Anton Mihečič, tajnik Fran Joščnik, blagajnik Jurij Lipovec, odborniki: Anton Zagar, Fran Količ, Poje Alojzij in Josip Pantar. Razpravljalo se je dalje o kuluku, na kar se je sklenilo protestirati proti uvedbi imenovanega zakona tudi v naših krajih.

Lepo uspela shoda sta se vršila tudi v škofji Loki in v Kranjski gori.

Predavanja ZKD

V Jelčici se je vršilo predavanje Z. K. D., ki je sijajno uspelo. Preko 90 udeležencev je z zanimanjem sledilo izvajanjem gospe Zemljanove »O gospodinjstvu v splošnem«. Za zvezo kulturnih društev je predsednik ravnatelj Jug iz Ljubljane obrazložil njen pomen. V št. Juriju nad Grosupljem se je vršilo predavanje g. nadzornika Orsagaja »O cepljenju sadnega drevja«. Skoraj 100

udeležencev je napolnilo predavalnico in pozorno sledilo strokovnim in zanimivim izvajanjem. Predavanje je ponovno pokazalo, kolike važnosti so slične prireditve za deželo.

V Zagorju ob Savi se je vršilo predavanje »O pravnem in socialnem zavarovanju delavstva«. G. dr. Bohinjec je razložil ta za sedanjost dobo tako važnu delavski problem in pri mnogobrojnih poslušalcih žel za izvajanje obilo priznanja. Razvila se je živahna debata, v kojoj je posegalo pred vsem delavstvo samo.

V Vel. Laščah se je vršilo predavanje g. prof. Pavličar: »O grških bogovih in o posmrtnem življenju v Elijisu in Tartaru«. Ob krasni udeležbi je predavatelj orisal grške bogove in verovanje starih narodov v neumrljivost duše ter njeno posmrtno življenje v Elijisu in Tartaru. Navzoči so sledili z neutrudljivo pažnjo.

Na Vrhniki se je ob ogromni udeležbi okrog 300 ljudi vršilo predavanje g. dr. Cadeža »O solnem, luni in zvezdah«. Nazorno je predavatelj orisal razmerje v oddaljenosti posameznih nebesnih teles od zemlje kakor tudi o njihovi velikosti, tako, da so navzoči mogli zadobiti splošen pojem o svetovju.

V Trbovljah se je vršilo ob obilni udeležbi predavanje g. prof. Dolžana »O pračloveku«. Poljudnim izvajanjem g. prof. so vsi navzoči, kojih je bilo preko 100, sledili z velikim zanimanjem in posegli potem v debato z raznimi vprašanji.

Zanimanje za javna predavanja raste od dne do dne, kar priča o veliki važnosti dosedanjega udejstvovanja Zveze kulturnih društev.

Shodi v mariborski oblasti

Demokratski sestanki v mariborski oblasti so se vršili v nedeljo po vseh krajih, kjer bodo sedeži srezkih oblastev ter so se ustanovile srezke organizacije. Zupniki, ki so povsod prišli v lepem številu, so izvolili srezke odbore. Zupniki so poročali o javnih zadevah, odposlanci občinskega odbora o političnem položaju, in sicer v Mariboru za levi in desni dravski breg, v Ptuj, Ljutomeru, Murski Soboti, Šmarju pri Jelšah, Mozirju, Šoštanju, Celju, Gornjem gradu. To soboto se bo vršil sestanek še v Dravogradu.

Srezki zbor zupnikov JDS. za srez Celje Vransko, ki se je vršil v nedeljo 17. t. m. v Narodnem domu v Celju, je bil dobro obiskani; došli so odposlanci vseh krajevskih organizacij. Zborovanje je kot zastopnik občinske organizacije vodil predsednik preds. okr. org. celjske doktor Ernest Kalan in je bil soglasno izvoljen nastopni odbor: predsednik dr. Ernest Kalan, podpredsednik Ivan Rehek, tajnik Anton Zorko, blagajnik prof. Fran Mravljak; nadalje kot odborniki delegati: Vilko Kukec (Z-lec), nadučitelj Wudler (Petrovč), učitelj Lovšin (Brazovč), Ropič (Polzele), notar Presebnik in Franjo Osel ml. (oba Vransko), Korun (št. Jurij ob Tabornu), učitelj Franjo Ros (št. Pavel ob Prebodu), ravnatelj Rimec (Vbinič), nadučitelj Fran Kožutnik (Dravje) ter Kovčič in Rečel (št. Jurij ob juž. žel.).

Kot delegata za glavni strankni kongres sta določena Ivan Prekoršek in Ivan Rehek, delegat za občinski občni zbor pa: dr. Juro Hrnčover, Adolf Rečič in doktor Mamo Derač. Predložitniki računov so: Volavšek, Perc in Roč.

Po rešitvi formalnega programa zborovanja in konstituiranju odbora se je vršil razgovor o političnem položaju in o stališču stranke pri bodočih volitvah, stali občinskih, ter diskusija o drugih političnih vprašanjih.

Občni zbor JDS. v Mariboru in S. Mariboru. V nedeljo 17. t. m. si je JDS. ustvarila izredno zanimivo in zanimivo tudi v vseh stališčih, stališčih in miselnosti. V Mariboru se je zbrala prav lepa števila delegatov iz celega okraja, ki so z največ-

jim zanimanjem sledili poteku zborovanja. Zlasti se je iznesla od kmetijskih zastopnikov želja po skupni napredni fronti z odkritim narodnim in naprednim programom. Nato se je izvolil srezki odbor ter sta se določila 2 delegata za glavni strankni kongres. Vkljub neugodnemu času se je tudi v Šoštanju zbralo na ustanovnem občnem zboru srezke organizacije za Slovenjgradec-Šoštanj častno število zastopnikov obeh krajevskih organizacij. Poročilo o političnem položaju in stranknem organizacijskem delu je podal delegat občinskega naletstva profesor Mravljak iz Celja, nakar se je razvila živahna debata o stranknem delu v teh okrajih. Srezki odbor ima sedež v Slovenjgradu ter obstoji iz predsednika šoštanjske krajeve organizacije in učitelja Milana Tajnika, nadalje iz predsednika slovenjgradske kraj. organizacije dr. Pirnca. Inž. Debevara, učitelja Beline in ravnatelja Šentjura. Delegata za glavni kongres sta oba predsednika krajevskih organizacij. Zupniki iz ostalih krajev se pričnejo od srezkega odbora. Z lepimi bodrilnimi besedami je živinorejnik R. V. V. kot predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor.

Svetujemo,
da si nabavite blago za obleke najceneje in v veliki izbiri (zahtevajte vzorce) le pri znani
konfektorski industriji
Drago Schwab, Ljubljana

Cincarji

Čudno ime to, Cincarji, ki je potom nekaterih svojih predstavnikov prišlo v našo politično terminologijo in preko novlin tudi v prečansko javnost. Pa nima kaj blagega pomena. Kdo in kaj so Cincarji kot narod, kdo posebej naši Cincarji? O tem se je zadnje dni mnogo diskutiralo. Beograđanom in Srbijancem splošno veljajo za Cincarje vsi krošnjari iz južnih krajev, ki prihajajo v Beograd in vsa druga mesta s kočar ob trehuh kakor naši Kočevarji in Pičulini. Tako so v širšem srbskijem pojmu Cincarjev obsežni tudi Grki, Zidje, Albanci in ves drug krošnjarski zarod, ki se mu ne ve potekla.

Pravi Cincarji pa so poseben del Aromunov imenovanih tudi Makedorumuni za razliko od onih Rumunov, ki stanujejo na levi donavski obali, tako zvanih Dakorumunov. Po jeziku so del Rumunov. Aromuni (Armani) so staroselci Balkanskega polotoka, danes pa se nahajajo le še preostanki v večjih ali manjših skupinah južno planine Plinda ter v osrednjih in južnih kraških polotoka. Vseh skupaj jih je menda še 150 do 160.000 duš. Se v srednjem veku jih je bilo mnogo več, v novejši dobi pa kot poseben narod popolnoma izginalo ter se pretapljalo v Grke, Slovence ali Albance. Posebna aromunska skupina, znana pod imenom Crnovunci, še živi nomadsko; vzdržuje čredo ovac in se kreta po visokih balkanskih planinah od Stare Planine v Srbiji in Bolgariji do Peloponeza. Prej so Crnovunci prihajali tudi na Sar-planino in Kopanick, kjer so pasli svoje črede ter izdelovali sir »kaskaval«, dobro znan v srbskih trgovinah. — Raztresene manjši aromunske skupine so znane pod imeni: Vlahi, Kucovlahi in Karaguni. Glavno skupino, ki živi v večjih naseljih lastnega tipa, pa tvorijo Cincarji. Ti se ne bavijo z živinorejo in poljedelstvom; zemlje in živine imajo kvečjemu za domačo potrebo. Njihova sela tvorijo le prebivališče žen in otrok, dočim odrasli fantje in mošje odhajajo v mesto za zaslužkom. Krošnjari. Nekaj pa jih je ustaljenih po mestih in mestech vzdolž balkanskega polotoka in vzdržujejo kako malo podjetje, gostilno ali trgovino.

V nekdanjem beograđkem pašaleku pod turško upravo so se Cincarji raztresli iz mest tudi v vasi, kjer so gospoda-

riili suhabe in spahije. Tem so poleg trgovine in krčmarjenja služili kot zaupniki in ovaduh. V pohlepu po denarju se niso sramovali nikakega ponižanja ali prezira. Mnogi so se obogatili, toda obenem nase nakopali mržnjo patrijarhalnega srbskega ljudstva. Ono jih je instinktivno smatralo za parazite, ki ga izsesavajo, toda je vendar bilo prisiljeno, da z njimi občuje, osobito v trgovini. Dočim so svoje dni poroke med Cincarji in Srbi bile skoro izključne, so se pozneje vendar začele množiti. Osobito po mestih se je prebivalstvo začelo fizično in antropološko stapljati in so se radi tega začele imenati tudi duševne osebine. Pomenjajala je stara čistosrbska patrijarhalnost, narodni tip se je izgubljal in ustvarjal se je nov etnični amalgam.

Z obogatitvijo je Cincarjem bilo omogočeno, da so svoje otroke dali dobro izsolati, jih vrnili v dobre državne službe ter jim tako pripomogli tudi do najvišjih stopenj v državni hierarhiji. Nadarjem z romansko sposobnostjo za organizacijo so si znali poedini cincarski sinovi priboriti pristop v glavne družabne kroge. Bili so vedno najzvestejši služabniki vsakega reakcionarnega režima v Srbiji, nič manj spretno pa se niso znali prilagoditi novemu prevratnemu položaju. Pred revolucijo 1903 ni revolucionarna radikalna stranka štela niti enega Cincarja, komaj pa je izvojevala prekretno, se jih je nalezla lepo število in so se poedinci v njej znali prenesti na prva mesta. Ko je prišla balkanska in nato svetovna vojna, so si znali ustvariti privilegiran položaj, poslužili kot vojni liferanti, bankirji, višji uradniki ali celo ministri, če že ne to, pa se v armadi vsaj vzdružili v ozadiju pri trenu in sanitetnih oddelkih. Domoljubja ne poznajo, ker jih na domovino ne veže niti zgodovina, niti tradicija. Njihov pregovor pravi: »Srbijanci ginite i gusajte, a mi čemo zbirati parinji!«

Denar jim je resnično vse. Ko so enkrat dosegli kapitale in oblast, so postali dovolj močni. Analogno kakor so vsi renegati nestrpni in brezobzirni, tako so tudi taki Cincarji fanatični Velesrbi. Imajo zveze v vseh, osobito gospodarskih krogih, ter upliv na tiskarska podjetja, zato jim je težko iz rok izbiti orožje. Da je temu tako, to so pokazali slučaji s Cincarji, ki so, ali so bili člani vlade, ali pa drugačni važni funkcionarji tekom teh let obstoja kraljevine SHS.

Zdaj prišla roka je na vrsto, zamorca drgnili so čvrsto. In glejte! Desna roka cela na cnkrat je postala bela!

(Nadaljevanje sledi.)

Aforizmi

Zakon se sklepajo v »nebesih«, se živijo na »zemlji« in ločijo v »peklu«.

So ženske, ki tako obožujejo otroke, da jih same nočejo imeti.

Mož premišljuje o življenju, v ženi pa misli življenje.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Torek, 19.: Zaprti.
Sreda, 20.: »Beneški trgovci«. P.
Četrtek, 21.: »Lilome«. (Ljudska predstava.) Izv.

Ljubljanska opera.

Torek, 19.: »Faust«. D.
Sreda, 20.: »Suzanina tajnost«, Mozart in »Sulterij«. »Zapečatenec«. C.
Četrtek, 21.: Zaprti.

Mariborsko gledališče.

Torek, 19.: »Mogočni prstani«. C.
Sreda, 20.: »Mercadet«. E.
Četrtek, 21.: »Mogočni prstani«. A.

Celjsko gledališče.

Torek, 19.: »Osmo žena«. Gostovanje članov ljublj. dramskega gledališča.

V. razstava »Mladih“ v Ljubljani

Klub »Mladih“ se je to pot pomnožil s novimi člani, da pripomore svoji peti razstavi, v nedeljo otvorjeni v Jakopičevem paviljonu, do pomena jubilejne prireditve. Razstavilo je poleg dosedanjih članov, bolj slučajno sestavljene družbi-ke slikarjev in kiparjev brez enotnega umetniškega napiranja, še nekaj novih

umetnikov ter par začetnikov. Slikarska in v velikem številu zastopana kiparska dela so napolnila vse tri dvorane. Interjeri so razdeljeni po enotnem vzorcu, luč je zastrta z barvanim papirjem. Med deli bratov Frana in Toneta Kralla je razstavljenih več znanih starejših stvari, med novimi je najboljše delo Toneta Kralla »Passio«, oltar, postavljen v srednji dvorani. Za izmučenim »Križanim«, ki je upodobljen brez simbola trpljenja, križa, je postavljenih 10 trikotnih reliefov, v katerih so zarisani znaki pasijonskega trpljenja. Za utis oltarja je v skupini premalo povdarjena vez, oltar je postavljen brez ozira na interjer. Njemu nasproti stoji lesen kip sv. Kristofa, izrezan v znani maniri. Med cili prinaša Tone Kralj »Samaritana«, ki se ne razlikuje bistveno od obeh ostalih, pač le iz retrospektivnih vzrokov razstavljenih slik. Fran Kralj razstavlja množico plastičnih del, kvalitativno zelo različnih; najboljša dela so male rezbarije, ljubka umetna obrt, izdelana precizno in brez sledu kakih kolektivnih idej; v to vrsto spada tudi karakteristična glava matere dr. Cankarja. Plastika T. Kosa vključ vidnemu trudu ne more doseči teh vzorcev. I. Napotnik je tudi to pot razstavil dve sliki delci »Plesalka« in »Voljo«, novi član M. Oražem pa je med dvema razstavljenimi deli pokazal kar zaokrožen plagiat, brezdušno dopolnjen Arhipenkov »Torzo«.

Med slikami in grafiko so simpatično predstavljajo ilustracije F. Stiplovske, njegova dela so z ozirom na materialno še močno diletantovska, portret Kocianov je celo ponesrečen. D. Vidmar razstavlja olinatno pokrajino, njegov brat Nande Isoreze, v katerih bi zamaš iskal karakteristične osebnostne note. V njegovem delu prevladujejo nemški vplivi. Dekorativni talent L. Spazzapana je s štirimi razstavljenimi risami in akvareli zelo slabo karakteriziran. Prinašati danes neorganično posnetke kubističnih, pri nekaterih francoskih tako logičnih polzkov, je hud pro vincijalen anahronizem. Brunon Vavpotič je znan iz jesenske razstave kot mlad začetnik, ki ima smisel za dekorativno nameščanje; M. Mušič razstavlja dva otročje slaba pastela. Upiliv grafike se po zna pastelnih pokrajini M. Suranika, »Vid« je v barvi in liniji piakat; Fran Zupan razstavlja akvarele in hudo ponesrečeno olinato »Ljubljano«. Med temi deli so razstavljeni trije grafični listi Vena Piona. Klub je hotel biti pač polnoštevilno zastopani in je obesil že znano grafiko svojega člana, ki se baš pripravlja na razstavo v Rimu. V tej okolici šele občutimo uprav klasično vrednost tega dela, ki ne pozna aprijornih tez in se prav zato kvalitativno tako močno separira.

Razstavljeni produkciji, — v kolikor je ni iz vsega začetka pričevati diletantizmu in nesamostojnemu posnemanju — se dobro pozna enotna črta. Ne glede na zaplanični umetniški program in na kvalitativno različnost se je izkristalizirala ta črta tekom let v delih samih. Velika, patetična linija zveni v plastiki in sliki otlo;

v malih delih pa dobi kot apliciran okrasek svojo dražest, služi dekorju in zluha dopadalcje. Rezultat je torej v velikem nasprotju z voljo: »Mladi« ustvarjajo mesto duševnih emocij dobro umetno obrt, (kar naj se ne razume kot pudenjevanje) mesto ekspresivne linije se je pojavila arabeska, ki bo gotovo dosegla še v tej generaciji svojo klasičnost in pa svoj akademizem.

Matineja »Zveze godbenikov za Slovenijo«

V nedeljo dopoldne ob enajstih je priredila »Zveza godbenikov za Slovenijo« letos že drugo uvaževanja vredno koncertno prireditev. Dasi naše občinstvo ljubi večerne koncerte, bi se vseeno lahko navadilo na nedeljske, dopoldanske koncertne prireditve, in to tem bolj, če mu nudijo za bagatelno vstopnino res prijeten užitek. Nedeljska matineja je bila namenjena v prvi vrsti mladini. Zdi se nam pa, da so aranžerji javnost pozabili opozoriti na to, da je dobrodošel vsak, tudi starejši posetnik. Šole o prireditvi niso bile dovolj obveščene, drugi pa nanjo niso prišli, ke. so mislili, da je dostopna le mladini. Dvorana Unionova zato ni bil tako polna, kot jo je akademija zaslužila.

Orkester »Zveze godbenikov« je izvajal prvih osem izmed šestnajstih slavni Dvořakovih »Slovanskih plesov«. Češki skladatelj Antonin Dvořak je bil pretežno sinfonik, gotovo pa večji skladatelj orkestralnih kot opernih del. Nje-

gove skladbe odlikuje svež, naraven ritem, lirčno občutje brez sentimentalitete in naravno, impulzivno občutenje. Navzile pregnantni nacionalni notni svos jih del je danes Dvořak oboževanec vsega glashenega sveta. Njegovi »Slovanski plesi«, sprva komponirani za klavir, so mu pa pridobili največjo populariteto. Melodika Slovanskih plesov je neizmerno bogata in mnogovrstna; melodije so sorodno češkim, slovaškim in maloruskim narodnim pesmim, po večini veselim, pa tudi otožnim. Harmonična in ritmična obdelava je za celo muziko očarujoča. Dvořak dosega s svojo sijajno instrumentacijo, v kateri podobno Berliozu in Čajkovskemu duhovito zadene zvočne efekte, velik vtis. Njegovi Slovanski plesi so bujni, opojno dišeči cvetovi češke narodne glasbe.

V Ljubljani smo tekom zadnjih let in tudi pred vojno poslušali že par komadov. Iva vredno nalogo pa si je naša agila Zveza godbenikov za Slovenijo, ko nas želi seznaniti z vsemi. Prvih osem je v nedeljo dopoldne predstala vseskozi spretno, živahno in po zaslugi g. kapeinika Balatke, skladateljevim intencijam popolnoma odgovarjajoče. Živi plosni ritmi so užgali in našli v poslušalcih hvaležen odmev. Ugaja se so najbolj št. 2, 5, 6 in 8. Preleste Dvořakov glasbe bi se zlepa ne naveličali in naša vroča želja je, da »Zveza« čimprej nastopi z drugim koncertom Dvořakovih »Slovanskih plesov«, na katerega opozarjamo ljubitelje melodijne slovanske glasbe že danes. Marljivim članom »Zveze« in idealnemu njihovem diri-

Domače vesti

MILIJONI V KOVČEJU.

Prošlo soboto je bilo zopet videti v našem mestu resni obraz gerenta trgovskega obdela, kjer imajo, kakor pravijo, denarja, kot peška. Njegov prihod v Ljubljano pomeni za gotove denarne zavode veselje in odrešenje, za gotove pa težko, črno skrb. Celo dopoldne so se gerenti vozili z luksuznim avtomobilom „Jadranske banke“. Okoli polne pa sem videl črno oblečeno bančnega slugo z elegantnim rumenim kovčgom, pred njim in za njim pa po dva detektiva. Umevno — saj je gerent dvignil milijone. Ko so pa prenesli kovčeg v nek denarni zavod, je bil — prazen. Kam so šli med potjo milijoni, bo pokazala preiskava, ki jo lastnoročno vodi gosp. veliki župan. O uspehu bomo še poročali.

SL

• Evakuacija Baroš in Delte. Italijanske oblasti na Reki so dobile potrebna navodila za evakuacijo Baroš in Delte ter onih krajev, ki pripadajo po rimskem sporazumu Jugoslaviji.

• Centralno tajništvo delavskih zbornic se ustanovi po odredbi ministrstva za socialno politiko. Sedež bo v Beogradu.

• Cerkevna vest. Župnija Lutomer je bila podeljena g. Antonu Kociču, dosedanjemu župniku v Ponikvah ob juž. žel., župnija Hoče pa g. Alojziju Sugaču, dosedanjemu župniku pri St. Janžu na Dravskem polju.

• General Wrangel na Francem. Službeni „Tabor“ poroča, da se je v soboto ob pol 20. prišel na Pragersko general Wrangel. Pričakovani so ga častniki in moštvo, ki je zaposleno pri gradnji železnice Pragersko-Medvedci, s čim ruskim praporjem. General se je informiral o nitičem položaju. V nedeljo jutraj se je odpravil dalje v Ormož.

• Stavka lekarništva uslišenec v Beogradu. Beograjski lekarniški uslužbeni so dne 15. t. m. stopili v stavko, ker jim lastniki niso dovolili zniževanja zvišanja plač. Nekaj lastnikov je že ugodilo zahtevam svojih uslužbenec.

• Smrtina kosa. V nedeljo 17. t. m. je nenadoma, od kapi zadet, umrl v Celju trgovec g. Fran Pečnik v 64. letu starosti. Bil je od nekdanj zaveden narodnjak. — V Teharjih (na Čretu) je nagloma umrl g. Ivan Kostomaj ml., vnet sadjar in napreden posestnik. — V Ljubljani je umrl državni bofer g. Fran Južina. Pogreb bo danes ob pol 4. iz splošne bolnice. Blag jim spomin!

• Popolna luna mrk bomo opazovali jutri, dne 20. t. m. zvečer. V naših krajih se bo videl samo zadnji del mrka. Par minut predno zaide sonce, vzide mesec že popolnoma pomrčen. Ta čas se nahaja mesec popolnoma v zemeljski senci, njegova površina pa se nam svetli v temno rdečkasti barvi. Redkokdaj se pa dogodi, da se mesec čez čas popolnega mrka spet ne vidi, ako je zemeljsko ozračje prepreženo z oblaki, kjer prehajajo solnični žarki skozi ozračje. Konec popolne pomrčine bo ob 17.57 sr. evrop. časa. Nato se pomirna zemeljska senca po meščevih oblaki in zapusti isto ob 18.50, ko je konec pomrčine sploh. Mesec izstopi iz zemeljske sence ob 20.02, kar se pa s prostim očesom ne more opazovati.

• Ostre hribe v kamniti. V Osokovskih planinah v južni Srbiji so kmetje napadli tolpo komitajev in jih 10 ujeli. V vojni-transkem srezi skupino komitajev obkolili orožniki in vojniki. V boju je sodelovalo celo topništvo. Ubilih je bilo 5 orožnikov, komitaji pa so pobegnili.

• Poreka. Včeraj se je poročil g. Vekoslav Rigler, mestni živnozdravnik v Ljubljani, z gđ. Erno Jemčevico iz znane ugledne narodne družine. Čestitamo!

• Podporno društvo železniških uslužbenec sklicuje za nedeljo 24. t. m. ob 8. jutraj v prostorih društva „Slavce“ v

gentu g. kapelniku Balatki pa veljaj za nedeljsko matinejo iskrena zahvala in popočno priznanje.

Velika izguba za našo opero. Kakor že smo, sta gđ. Zikova in g. Simene podpisala pogodbo, ki ju za bodočo sezono vežejo pod slujalnimi pogoji na zagrebško opero. Gotovo smo daleč od tega, da bi izvrstnega umetnika ne privlačili novega večjega in uspešnejšega delokroga, toda za našo ljubljansko opero pomeni njen odhod naravnost usodepolen udarec. Ze odkar sta oba umetnika s tolikim uspehom privlečena v Zagreb, je bilo jasno, da bo tamkajšnja opera uprava skušala pridobiti te dve odlični sili, s katerima na mah rešuje svoje že dolgo odprto vprašanje primadone in klasi te nerski problem. Globoko obžalujemo, da se s strani naše gledališke uprave odločeno ni niti enkrat storilo, da bi se bil preprečil odhod gđ. Zikove in g. Simene. Če je postal odhod obojice že neprepredljiv, p tem se nam odpirajo res prav rožnati perspektivi v bodočo sezono naše opere. Zlasti ako se obistini vest, da nas zapusti tudi g. Beletto. Javnost upravičeno pričakuje polniti, kako se je morlo zvedeti, da se pušča oba umetnika, kakor da bi šlo za dve balerini. Povrh pa se pripoveduje, da je še nekaj drugih izvrstnih članov našega opernega ansambla že napol na potu iz Ljubljane.

Hudeševčevica „G-sra z marja“ v Zagrebu. Hudeševčevica so te dni igrali v Zagrebu Ibenovo petdeljanko „Gospa

Narodnem domu v Ljubljani občan zbor z dnevnim redom: poročilo odbora, do- ločitev podpore in članarine, volitev no- vega odbora, raznoterosti.

• Isranci v kosovski oblasti. Ministrstvo za agrarno reformo je naselilo okoli 50 rodbin iz Istre v kosovski oblasti. Nasel- jenci so dobili poleg zemlje tudi seme in potrebno orodje za obdelovanje zemlje.

• Za r-vne rodbine Lipicar je dalje na- brl g. Janko Grašič v Sp. šiški 127 di- narjev. Hvala!

• Smrtina nesreča. V Donsačevi tovarni na Kolčevem je smrtno ponesrečil delav- ec Anton Kovič. Polli so je namreč po vsem životu s krompom. V težkem stanju so ga pripeljali v bolnico, kjer pa je že pri odhodu dne izdihnil v velikih mukah.

• S samol. v. som je ustrelil v prepiru v neki gostilni na Laverici Franc Mehle, goslinikar, delavec Franceta Stargarja iz Rudnika, ki je bil težko ranjen in pre- peljen v ljubljansko bolnico.

• V pijanosti. Dinar Anton Mlakar iz Trebeljevega je šel močno vinjen spat na domačo peč, na kateri mu je pričela goreti obleka. Mlakar se je pri tem močno opo- kel po vsem životu.

• Priporočamo vsem roblinam KOLIN- SKO CIGORIJO, izvrsten pridelatek v karo.

Veliko škodo si delate sami, ako ku- pite blago drugje in preden si uo or odste nikoli cen v trgovini „DANICA“ Majzelj & Rajšelj Ljubljana, Turški trg št. 1 (v bližini Preškovalec).

Velika zaloga blaga, blazine, ža- meta, kontentne, tiskovine, barbeuta, flaneli, udol, pletov, nogavice, rokavice, kravate, vrže, ovratnikov, predpasnikov, jopice ter najrazličnejšega drugega blaga. — I-totam za-oga usnja vsch v. st.

Postrežba vestna in točna.

Iz Ljubljane

u— Diplomski izpit. Janko Lovše, sin tukajšnjega uglednega posestnika in me- sarja Frana Lovšeta na Trški cesti 5 je na eksportni akademiji v Kölnu do- vršil svoje študije in položil dne 14. fe- bruarja diplomski izpit z odličnim uspe- hom. Čestitamo!

u— Škod južnih železničarjev. Na ne- deljskem shodu južnih železničarjev v Mestnem domu sta poročevalca Korošec Blaž in Makuc ostro kritizirala postopa- nje nekaterih vodilnih funkcionarjev v upravi železnice, odkar je železnica po- državljena in zahtevala sedanjih draginji primerne zneske in tudi druge pravice. Sprejeta resolucija zahteva, da kompe- tentni faktorji sprejmejo deputacijo, ki jim izroči spomenico g'de izboljšanja sedanjega položaja in naglašja, da želez- ničarji odklanjajo vsako odgovornost za posledice, ako uprava ne bi upoštevala upravičenih zahtev železničarjev.

u— Klub Primork priredi na popelni- čno sredo, dne 5. marca v dvorani „Ka- zine“ „Slanikov večer“ z izbranim spo- redkom. Strokovno vodstvo, postrežbo in sestavo prvovrstnega bufeja je prevzel iz prijaznosti g. Krapež.

u— Samo orjunaške in sokolaške ne- petje. Pišejo nam: V soboto 16. t. m. se je večja družba akademikov/klarialcev zabavala v znanem klerikalnem lokal- u ter prepevala razne hrvatske separat- istične pesmi, med kojimi je bilo čuti tudi klice: „Živijo Radić itd. Eden iz- med gospodov vstane ter se pride a me- ni opravičiti, češ, da ne smem tega sma- trati kot provokacijo, ker je i on „Soko- laš“. Dobil je primeren odgovor. Vrniv- ši se k mizi je hotel začeti s pesmijo „Beli orao“, kar so mu pa drugi prepre- čili s tem, da so zapeli „Živela Hrvat- ska“. Kmalu za tem se ustavi pri njihovi

z morja. Dosegli so krasen uspeh. Kriti- ka poudarja, da so Rusi skandinavski mlaji drame tako prenesli v krog svoje zmetnosti, da so itana popolnoma pomla- dili, poslovanili. Eklito jo predstavljala gospa Germanova; bila je diskretna in je položila težbe svoje interpretacije v no- tranjost. Wangla je igral g. Masulinov, učitelja Arnholma g. Komisarov, Boletto ga. Škrjabinna, Lyngestranda g. Sarov, Bal- lested g. Sjarov, Hilde g. Balareva. Poleg petega dejavnja, k se je odigravalo pod vtišom neodoljive igre g. Gorma- nove, je bila v petlejniki najlepši mo- ment ona scena, ko pristane Boletto na Arnholmovo ponudbo, da mu postane že- na. Ta prizor sta odigrala ga. Škrjabinna in g. Komisarov tako naravno in pri- strno, da so bili gledalci globoko ganjeni.

Prešeren v nemškem zagrebškem tisku. Povodom letošnje 75. obletnice Pre- šerove smrti priobčuje „Zagreber Tag- blatt“ pod naslovom „Jugoslavische Dicht- tung“ štiri Prešerove pesmi v nemškem: „Pevcu“, sonet „O Vrba“, „Kam?“ in „O- zekonsko mater“. Poleg pesmi se nahaja kratek komentar o Prešeren. Prevode pesmi je izgovoril Zlatko Gorjan.

Vuškovicev koncert na Sužaku. O- lični baritonist zagrebške opere g. Marko Vušković je priredil 2. t. m. koncert na Sužaku. Pel je operne arije in pesmi. Občinstvo je bilo od njegovega prednosa- nja očarano in je ta uspeh priznalo z obilnim aplavzom. Vuškovića je spre- mljal na klavirju kapelnik zagrebške ope- re g. Nikola Falier.

mizi gosp. Pirc, ki fante pohvali z bo- sedami: „Prav lepo ste peli, samo orju- naške in sokolaške ne peti“. Plačal je za dva litra vina, nakar so začeli navdu- šeni govoriti z živjo klci Pircu k. dr. Go- vorniki so se navduševali za teorijo treh narodov. Gospod je torej z dvema lit- roma vina dosegel svoj namen!

u— Policijske prijave prestopkov. Od- nedelje na ponedeljek so bili policiji pri- javljeni nastopni slučaji: 2 tatvini, 3 radi kaljenja nočnega miru, 3 radi pre- stopkov cestnega policijskega reda, 1 radi prekrščenja policijske ure, 4 radi kršenja pasjega kontumaca, 1 prestopok železniškega reda in 1 poškodba tuje lastnine.

UNDERWOOD FRANC BARJ PISALNIŠTVO LJUBLJANA, CANKAR, NAD. 5. Tel. 407

u— Alkoholna pijača za vinjene re- krute prepovedana. Policijska direkcija opozarja gostilničarje, da je prepoveda- no dajati vinjenim rekrutom dne 20. fe- bruarja t. l. alkoholne pijače. V Ljub- ljano dospelji rekruti so morajo takoj javiti v vojvode Mišića vojašnici.

u— Konji so se splašili včeraj popo- dne na Gosposvetski cesti nekemu vo- zniku Rusu. Dirjali so z veliko naglico po Dalmatinovi, Kolodvorski in Sv. Petra cesti do Zmajskega mostu. Bilo se je bati, da se zaletita zdivjani živali v ka- ko izložbo, vendar se je posrečilo pa- santom na mostu živali ukrotiti.

Vsak dan koncert

cijsanske kapele pod vodstvom pri- moža Janoša od 8. do 1. ure po oči v kavarni „LEON“ Kolodvorska ulica 29. Kavarna je odprta do ob 4. uri zjutraj.

Iz Maribora

u— Porast dinarja na mariborskem tr- gu. Dvig dinarja v zadnjem času je za- ustavil tudi eksport jaje v inozemstvo. Jajca so tako padla na mariborskem tr- gu od 12 kron na 5 ali 6 kron komad. Tudi m'eko je zadnje dni padlo za dve kroni pri litru, slanina za 20 kron pri kilogramu. Pričakovati je nadaljnega padanja cen pri eksportnih predmetih.

u— Mariborski drobiž. Umrl je v ne- deljo višji pisarniški oficijal Mil. Wutte, vodja zemljiške knjige pri mariborskem sodišču. Po dnevi je bil še v pisarni, po- noči ga je zadel mrtvoud. — Dalje je umrl v nedeljo učitelj Glashene Matice g. Bogomil Gregora. — Mestni fizikat izkazuje za pretekli teden en slučaj gri- že in pet slučajev škrlatinke. — Sobotna premijera Milčinskijevga Mogočnega prstana je popolnoma uspešna. Predstavi je prisostvoval tudi pisatelj Milčinski, kateremu je bil poklonjen lovorec ve- nec. — Pri nedeljski popoldanski pred- stavi je bilo gledališče popolnoma raz- prodano.

Kino „Ljubljanski dvor“

19. in 20. februarja
Velika rodbinska drama
ZAKONOLOM
v glavnih vlogah: Maria Corda, Karl Ebert, Werner Kraus in Frid. Kühne.

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri

Smetanovo srečanci v Beogradu. Beograd proslavi Smetanovo stoletnico posebno slavnostno. Beograjska Filhar- monija bo na dan jubileja izvajala pesnitev „Bla vlast“, naslednjega dne pa se upri- zori opera „Prodana nevesta“. Istosamo se bodo vršila predavanja o Smetani na vseučilišču.

Čoška glasha na Dunaju. V petek 15. februarja je na Dunaju koncertiral znan ševčikov kvartet. 1. marca poje isto- tam društvo praških učiteljev. Dunajski simfonični orkester priredi 2. marca Sme- tanovo svečano proslavo pod vo- dstvom dirigenta Fr. Schalka. Sodeloval bo tudi solist Friedrich Flasehke.

R. Strauss na durajski operi. Rikard Strauss je sprejel angažman na dunajski operi za dugo petih let. Obvezal se je, da bo vanko sezono dirigiral štirideset pri- reditev.

Korespondence ruskih pisateljev pri- šine izdajati društvo ruskih bibliografov v Petrogradu, ki je v ta namen zbral 15 tisoč pisem najznamenitejših ruskih pisateljev. Prvo izdaje te korespondence bodo obsegale pisma Tolstaja, Turgenje- va, Dostojevskoga in literarnega kritika prof. S. A. Vengerova.

Društvo A. P. Čehova. V Moskvi so ustanovili društvo pisatelja A. P. Če- hova, kateremu sta na čelu: Nemčovič Dančenko, ravnatelj moskovskega Hudo- jestvenega teatra. I. N. Potapenko, I. V. Šoholev, A. M. Sobol, prof. Gudžaj in N. D. Teležev.

Iz Celja

u— Udruženje vojnih invalidov „Po- družnica Celja“ priredi dne 4. marca t. l. v veliki dvorani Narodnega doma plesno prireditev. Društva se prosijo, da blago- volijo to upoštevati.

Vsi ministri bolni.

V zapadno-evropskih državah in tudi v Ameriki ne opuščajo ministri nikdar obli- ska novinarskih prireditev in celo pogo- stoma zahajajo v novinarske klube. Po je zelo razumljivo, ker ministri hočejo biti v vednem stiku z javnostjo, ki jo repre- zentira novinarstvo. Naši beograjski to- variši so imeli te dni svojo dobro pri- pravljeno in lepo uspešno prireditev v Oti- cirskem domu. Prireditev je posetila vsa beograjska elita, več znanih politikov, znanstvenikov, bivših in bodočih mini- strov in zastopnikov tujih držav. Našega ministra pa ni bilo nobenega in na vpra- šanja tujih diplomatov, ako so vsi mini- stri bolni — na neuvidevnosti.

Vampir v Sarajevu.

V Sarajevu so v četrtki zvečer neka- teri mladi zdravniki praznovali odbojnost svojega tovariša. Okrog polnoči se je ve- čer končal, ker sta dva prisotna zdravnika morala nastopiti službo v deželni bol- nici izven mesta. Najela sta izvoščka in še pravčasno dospela v službo. Sedaj pa se je pričel grozoten doživljaj njene- ga izvoščka. Ko se je vračal v mesto, to- da po drugi kraji cesti med polji in rji- mo starega turškega pokopališča, začne naenkrat obupno vzdihovanje za vozom. Požene konja in se ne upa ozreti. V div- jem diru dospe že v prve ulice toda vzdih- ovanje za njim še ni poenajlo. Šele ko prispe v obljudeno in razsvetljeno sredi- šče mesta, obrzda konja in se ozre: kr- čevito se objemajoč voza vzdihuje čudno bitje bledega obraza, poraščene- ga z gosto brado in oblečeno v dolgo haljo. Strahotni sopotnik je bil blaznež, ki je dva dni prej pobegnil iz blaznice. Ko se je ustavil voz, se je zgrudil v onemoglo- sti. In v prisotnosti stražnika je izvošček dognal njegovo identiteto: bil je 40-letni Ojzmir Miković, ki je pred 3 leti zadobil nekega dečka, a je bil iz zapore oddan v blaznico. Dva dni je po begu taval po

stareni mohamedanskem pokopališču in za niso mogli izslediti.

Sodišče

Radgonski upornik. V soboto je pri- vedla mariborska policija pred okraj- ga sodnika zanimivega vragubunda Ma- ka Pavliča, rojenega v Predzidu na Li- vatekem, pristojnega nekje na Notran- skem, njegova žena s 3 otroci pa živ- baje v Slavoniji. Mršavi Marko je prav prostodušno naslikal sodniku svojo nemi- no življenje. Med vojno je bil vojak. La- ta 1917. je služil v Radgoni, kjer se je iz bogve kakšnih nagibov priužil tamo- šnjim vojakim upornikom in bil zaradi pobune obsojen na smrt. Amnestija ga je smrtno kazen spremenila v 18-letno ječo. Ker pa je Avstrija takrat nujno ra- bila vojaštvo, so ga čez nekaj mesecev presadili iz ječe na fronto, odkoder je ob prevratu brez nadaljnega prelo v zlato prostost. Kako je preživel prva leta svo- bode, se ne spominja več natančno. Nema- doma se je znašel v mariborski kaznili- ci, kjer je bil minuli petek odsuđen na do- letno ječo zaradi hudodelstva tatvina. Ker je v ječi zaslužil 450 Din, mu je policija v Mariboru kupila vozni listek do Zagreba, da se more vrniti v narode svoje ljubljene žene in dece. Markovo hrepenenje po domačiji pa se je medtem že toliko poleglo, da je že pri prvi po- staji v lloah slavnati vdovec mahnil po nazaj v Maribor. Nimo kazniličnega zidovja jo je veselo poživljaval in v d- hu pozdravljal bivše sotrpine. V mestu je romal iz kraja v kraj, dokler ni obli- čal v gostilni Orovič, kjer ni mogel več plačati ochea. Natakareca seve ni imela umevanja za njegove težave in že je bil zopet v rokah policije. V žepu ni imel niti pare in se tudi ni mogel prav nič spomniti, kam je spravil denarce. Celi 3 leti ni zavil kapljice vina, zato ga je v končni svobodi dutil kar 2 litra in to mu je vzelo ves spomin. Ko je vragubund končal izpoved, mu je sodnik prisodil 3 dni zapore, ker je obrnil natakareca, potem pa ga dobi zopet policija, samo voznega listka mu ne bodo dali več v roke.

Raketa za izlet v vse- mirje

Odkar je Kepler napisal svoj „Sen o luni“ in odkar je z bogato fantazijo ob- darovani Jules Verne izletel v svetovni prostor, se tehniki in astronomi nepre- stano trudijo, da bi premagali privlačno silo Zemlje in izleteli na sosednja ne- besna telesa. To prizadevanje pa je do- slej ostalo samo na papirju ali na je- ziku. Človeške moči so tako skromne, da ne morejo preko privlačne sile naše- ga planeta. Edinoe domišljija je ostala prosta, in ta podžiga ljudski rod nepre- noshoma k novim poizkusom, kako bi se naše telo moglo odtrgati od Zemlje.

Nemški inženjer Herman Oberth je napisal brošuro, v kateri obravnava vprašanje izleta v vesmirje. Postavil se je na čisto realna tla moderne tehnike in je v teoriji zgradil letalo, čigar sestava počiva na principu odbijanja. Letalo ima obliko rakete in se dviga s pomočjo iz- ločevanja plinov, katere nosi s seboj v posebnih rezervoarjih.

Ideja iznajdbazira na osnovi dale- kostrelnih topov. Da bi lahko izpolnila svojo nalogo, bi se letalska raketa naj- prej morala dvigniti 5500 metrov visoko v zrak. S tem bi prihranila bogato za- logo plinskih rezerv, katere bi rabila za nadaljnjo potovanje. Pri poletu rakete igrata odločilno vlogo zračni pritisk in teža aparata. Čim manjši je zračni tlak, tembolj neovirano se bliža raketa svo- jemu cilju, tem večji so izgledi, da pride v območje drugih planetov. Važna je dalje smer, kako se dviga Oberthovo letalo. Treba se je pri tem ozirati na navpičnost in poševnost, to pa radi tega, ker se Zemlja neprestano vrti. Pravilno smer bi dajala letalu posebna, nalašč v to svrhu skonstruirana preciznostna me- rila, ki bi pa bila tako težka, da bi letal- ska raketa zaradi njih izgubila velik del svoje teže, s katero bi smela na tako drzno pot. Po drugi strani pa so raketi baš ti aparati neobhodno potrebni. Brez njih bi letalo zablodilo in bi se izgubilo.

Inženjer meni, da bi najprej kazalo na- praviti poskuse z raketo brez potnikov. Še ko bi se ta eksperiment obnesel, bi šel iznajditelj dalje in bi napravil aparat za ljudi. Tu pa se pojavlja zopet novo vprašanje, ali bi človeško telo moglo odoliti zračnim posebnostim v velikih daljavah od Zemlje? Dosedanja izkustva letalcev nam nudijo na to vprašanje le deloma zadovoljiv odgovor.

Kadar bi Oberthova raketa dospela v območje kakega drugega planeta, bi se ljudje ne izkrcali kakor se izkrcavamo na Zemlji, marveč bi se spustili na tla s pomočjo dežnika, kakršnega se poslu- žujejo pri padanju letalci. Potniki pa bi se morali voziti v potapljaški opreml.

Izjava.

Na razne govornice in notice v nekem tukajšnjem časopisu, da sem prodal svo- je podjetje oziroma trdiko nekemu ino- zemcu, javljam, da to ni resnica.

Tvrdke oziroma podjetja nisem niko- mur prodal, pač pa sem prevzel od g. Stofa veliko zalogo prvovrstnega in- stalcijskega materiala in motorjev v ko- mercialski prodajo, katero nudim cenj. od- jemalcem po najugodnejši cenah.

Proti raznašalcem neresničnih vesti bom sednjiško postopal.

Leop. Tratnik,

elektrotehnično podjetje v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 18 februarja 1924.

Ljubljana POR nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblaka 0-10	Padevine mm
Ljubljana	7.	764.7	-3.3	vzhod	oblačno	—
Ljubljana	14.	761.4	0.0	sev. vzh.	—	—
Ljubljana	21.	761.0	1.8	—	—	—
Zagreb	7.	770.4	-3.0	brezvetra	—	—
Budapest	7.	771.1	-6.0	sev. vzh.	megla	—
Beograd	7.	770.4	-7.0	sev. vzh.	megla	1.0
London	7.	768.3	-7.0	brezvetra	—	—

V Ljubljani barometer nestan. temper. nižja Solnce vzhaja ob 7.00, zahaja ob 17.22

Iz življenja in sveta

Nikolaj Kopernik

Danes poteče 451. l., odkar je zagledal svet svetlo svetlo, ki je dal razvoju človeškega naziranja popolnoma novo smer. Nikolaj Kopernik je bil rojen 10. februarja 1473. v Toruni na Poljskem. Njegov oče Nikolaj je bil trgovec, najprej v Krakovu, potem v Toruni, rodbina pa je čez nekaj pokolenja. Ko je bil Kopernik star deset let, mu je umrl oče in dečkovo vzgojo je prevzel sedaj njegov ujec Luka Wesselrode, warminski škof, Wesselrode je poslal svojega nečaka na krakovsko univerzo, da bi študiral medicino, toda mladega Kopernika sta začela kmalu bolj zanimati matematika in zvezdoslovje. Ko je postal doktor medicine, se je vrnil v Toruno, odkoder pa je kmalu odšel v Italijo. Že leta 1496. se je ustavil v Padovi, potem je šel v Bolonjo, kjer je študiral prava ter se seznanil s slavnim zvezdoslovcem Dominikom Ferrarom. Po njegovem priporočilu je bil imenovan, 26 let star, leta 1498. za profesorja matematike v Rimu. Njegova jasna razlaga in lepo predavanje mu je kmalu pridobilo slavno ime in velike uspehe. Začetkom leta 1501. se je vrnil Kopernik zopet v domovino, kjer je postal s pomočjo svojega ujca, warminskega škofa, kanonik v Frauenburgu. Kot kanonik je imel zelo prijetno življenje, imel je lepe dohodke, a ni mu bilo treba, da bi bil v kapitljskem mestu, tako da se je lahko popolnoma posvetil zvezdoslovju.

Po zopetnem potovanju po Italiji je dojel v Krakovu in tam so nastale glavne osnove za njegovo knjigo: «Kroženje nebesnih teles».

Leta 1510. je šel v Frauenburg, kjer je bil njegov kapitelj in je tam ostal do svoje smrti. Ko je bil 1518. imenovan za administratorja škofije, je začel v spor z nemškimi vitezi redom zaradi kapiteljstvih zemljišč, kajti nemški vitezi so bili takrat napram Poljskom zelo neprijateljski in so vzemirali s svojim plenjenjem vse okolice. Eneglasi Kopernik jih je ugnal, zato pa so ga iz maščevanja grdili in sramotili v raznih spisih. Toda Kopernik se v svoji vedi ni dal motiti in v javnosti so prihajale vesti v novih Kopernikovih odkritjih v zvezdarstvu.

Prijatelji so ga neprestano prosili, naj bi vendar objavil vse rezultate svojega skoro 40letnega raziskovanja in svoj novi nazor o svetovnem sistemu. Kopernik se je vdal in njegov prijatelj, škof Tiedemann Giese, je poskrbel za tisk. Bil je najvišji čas, saj je bil Kopernik že 70letni starček ter je začel že hirati. Ko so mu prijatelji prinesli njegovo tiskano delo, so se mu že bližali zadnji trenutki. Dne 24. maja leta 1543. je izdihnil.

Kopernikov nauk o svetovnem sistemu je vsakomur znan: sonce stoji in zemlja se suče okoli njega, in sicer vse v pravilnem krogu, temveč zaradi privlačnosti sonca in privlačnosti meseca se ta krog malo razvleče in tvori elipse. Zemlja se suče okrog sonca, vrh tega pa se vrtil še okrog svoje lastne osi. Kakor zemlja tako se gilitjejo okrog sonca tudi ostali planeti.

V starem in srednjem veku do Kopernika so ljudje mislili, da sonce res vzhaja in zahaja, da zemlja stoji in se sonce vrtil okoli nje. To naziranje je kot dogano učila tudi cerkev. Nemogućnost sistema, ki je učil, da tvori zemlja središče svetovja, so uvideli sicer že nekateri pred Kopernikom, a nihče ni tako trdno pojasnil in razložil novega nazora. Kopernik je posvetil temu vprašanju vse svoje življenje in je svoj nazor znanstveno dokazal. Seveda tudi Kopernik se morda ni popolnoma razložil, a to ne zmanjša njegove slave: on je prvi premaknil zemljo, on nam je prvi odkazal

pravilno mesto v svetovju. Galilei, Kepler in Newton so samo nadaljevali njegovo delo. Kopernik je bil učitelj vseh.

Kopernikova slavna knjiga je bila dolgo prepovedana vsem vernikom, ker je Kopernik popolnoma zlomil katoliški nauk, da je zemlja središče sveta in se sonce suče okrog nje. Nedavno je Vatikan proglašil za blaženega kardinala Bellarmina, ki je bil leta 1616. predsednik in-

kvizicijskega tribunala, ki je «zavrgel» delo enega največjih mož svetovne civilizacije, delo Nikolaja Kopernika «Kroženje nebesnih teles». Šele v 18. stoletju je Vatikan preklinal prepoved, toda že l. 1820 ob slavnostih, ki so jih pripravili v Varšavi na čast Koperniku, niso hoteli duhovniki maševati za moža, ki je bil nekoč na indeksu prepovedanih knjig.

Svetovni goljuf

Menda je redko večje mesto v Evropi, ki ne bi šlo izdalo tiralice za glasovitim goljufom in pustolovcem Snancem Antonijem Slusko iz Busca. V zadnjih letih je Slusko pokradel okrog 4 milijone frankov in poročil kar sedem žen. Že kot mladenič je Slusko zapustil svoje rodno selo Capellades, v pokrajini Barceloni in odpoval v Ameriko. Leta 1915. je okradel nekega trgovca v državi Ekvador, predstavil se mu kot vrhovni poveljnik španske armade. Ne dolgo nato je oblečen v duhovniško obleko oropal nekega zlatarja.

Po dobrem «zaslužku» se je hotel pustolovec naučiti sladkosti rodbinskega življenja in se je začel ženiti. Najprej se je poročil v Montevideu, kmalu nato v Boliviji, v Ekvadoru, četrto v Valenciji, peto v San José de Costarici, šest v Havani, kjer je vzel hčerko policijskega ravatelja, in sedmo v Barceloni, kjer je opeharil neko mladenko iz visokih krogov. Bilo je to leta 1916., a tudi njo je kmalu zapustil. Prej pa ji je še ukradel 7000 zlatih frankov. Ko so ga aretirali, se je delal blaznega in oddalil so ga res v blaznico, iz katere je bil izpuščen l. 1920.

Nastopil je dveletno potovanje po Evropi. Obiskal je Bruselj, London, Pariz, Rim, Carigrad, Prago, Sofijo in druga evropska mesta. V vsakem mestu je nastopal pod drugim imenom in se legitimiral z drugimi listinami. Dne 10. novembra 1921 je izvršil dve veli-

ki tatvini v dveh zelo oddaljenih mestih. Ob 9. zjutraj je izbral neko praško banko in odnesel 350.000 Kč, podobno pa je izvršil zločin iste vrste v Parizu, kamor je dospel z zrakoplovom. Par tednov pozneje se je pojavil na otoku Sv. Mavricija, kjer je živel nar tednov kot — španski kralj. Znal je nastopiti tako, da so mu vsi verjeli in ga imeli za veličanstvo. Ko so mu prišli na sled, je izginil brez sledu. Neznano je bil v Barceloni, kjer je bil celo tako drzen, da je poslal uredništvo nekega lista in se ustilil «intervjujati». Na vprašanje, kaj ga je dovelo do takega pustolovskega življenja, je odgovoril: «Moje očeta so upropastile banke in ženske. Hote sem ohliliti svojo jeto in se znebiti nad bankami in ženami. Moja mislija še ni dovršena...»

Ko je Slusko danes, zopet ne ve nihče.

Oh, Jožef!

Kakor se poroča, je vzbudila med ženami, ki praviloma obiskujejo neko dunajsko kopališče, pozornost nova maserka, ki sicer ni bila posebno anežeta, a si je zvala pridobiti naklonjenost Dijan in Vener s svojo nenavadno ljubiznostjo. Ležala na se je od ostalih žen, ki so bile v kopališču zaposlene, tudi na svoji zunanosti, ki je bila bolj moška nego ženska. Imela je kratko prištrženo lase. Dame so se ji dale posebno rade masirati. Nekega lepega dne pa se maserka ni več pojavila. Dame so vpraševale po njej, toda nihče ni mogel zadovoljiti njihove radovednosti. Kopališki nastavljeni sploščki sami niso vedeli, kam je izginila, pozneje pa so si tajnostno šepetali. Toda tajnost ni ostala dolgo tajnost. Začudene dame so izvedele, da mlada maserka ni bila žena, ampak — mož. Igralec brez službe se je hotel preživiti in je zaigral žensko ulogo. — Toda kakaj je izginil? Dame so bile z njim popolnoma zadovoljne in morda bi mu bile ohranile svojo naklonjenost tudi po odkritju tajnosti. Odgovorile so na to vprašanje ostale kopališke uslužbenke, ki so z igralcem skupaj delovale in masirale, češ, da se mu prav nič ne čudijo, da ni mogel vzdržati v novem poklicu. Zaka? Ker so žene lepe je tedaj, če so oblečene — tako je dejal. Pogled na nje v kopelji prenese le stara maserka. —

ve radovednosti. Kopališki nastavljeni sploščki sami niso vedeli, kam je izginila, pozneje pa so si tajnostno šepetali. Toda tajnost ni ostala dolgo tajnost. Začudene dame so izvedele, da mlada maserka ni bila žena, ampak — mož. Igralec brez službe se je hotel preživiti in je zaigral žensko ulogo. — Toda kakaj je izginil? Dame so bile z njim popolnoma zadovoljne in morda bi mu bile ohranile svojo naklonjenost tudi po odkritju tajnosti. Odgovorile so na to vprašanje ostale kopališke uslužbenke, ki so z igralcem skupaj delovale in masirale, češ, da se mu prav nič ne čudijo, da ni mogel vzdržati v novem poklicu. Zaka? Ker so žene lepe je tedaj, če so oblečene — tako je dejal. Pogled na nje v kopelji prenese le stara maserka. —

× Zaklad v palci. Neki Amerikanec, po imenu Mortigne, ki je stanoval v mestu Ashlandu, je nosil v svoji palci velik zaklad, o katerem niti slutiti ni. Imel je nesrečo in je moral obtežiti svoje poslasto s hipoteko. Šel je baš k notarju podpisat tozadevno listino. Prav ko je podpisoval, mu je zdrnila palica na tla, razdrbil se je ahatov držaj in iz votle palice se je usula množica pravih bliserov, katere so strokovnjaki ocenili na 100 tisoč dolarjev. To palico je bil pred mno-

gimi leti dobil od nekega priseljenega Čeha Kolande, ki mu jo je dal iz hvaležnosti ter mu rekel, da je palica dragocen rodbinski spomin, ki je prejel že več rodov od očeta na sina.

× Ameriška ekspedicija na severni tečaj. Ameriška mornarica se letos odpravila na severni tečaj, katerega hoče raziskati v svrhu ugotovitve, ali je tamkajšnje ozemlje tako bogato na rudah, da bi se ga izplačalo eksploatirati. Stroški za ekspedicijo, ki bo potovala v letalih, so preračunani na 183 tisoč dolarjev in je ta vsota od države že odobrena.

× Španska epidemija v Angliji. Iz Londona poročajo, da razsaja v Angliji «španska». V predpreteklem tednu je umrlo na hripi 153 oseb, v preteklem pa že 236. V Londonu samem je umrlo v predzadnjem tednu 49, v zadnjem pa 74 oseb.

× Pomladitev rus s pomočjo Voronove metode. Rus dr. Voronov, sloviti pariski pomlajevalci ljudi, ki precejla šimpanzove žleze na človeka, je tako slaven in priznan, da se poslužujejo njegove pomlajevalne metode večji kirurgi vsakega sveta. Pred kratkim je izvršil operacijo na žlezah starega konja neki zdravnik v italijanski provinci Emiliji. Operacija ostarele živali se je popolnoma obnesla in konj, ki je kazal znake vsestranskega propadanja in popolne neuporabnosti, je sedaj zopet čil in čvrst ter docela sposoben za delo.

Po slovanskem svetu

Čenstohov

Najlepši cvet poljske zemlje je divni kuit Matere božje.

Citatelji Sienkiewicza je bodo poznali, Mater božjo čenstohovsko in njeno svetišče na Jasni Gori v Čenstohovi. Tudi jaz sem ga videl.

Čenstohova ni morda kaka vaška božja pot. Čenstohova je danes mesto, ki šteje 100.000 prebivalcev. Stojim že daleč notri v mestu na križišču cest. Na levo ali na desno? Kje bo krepust? Krenem jo po široki ulici in širokem trgu na desno. Sobota ob dveh popoldne, a vse prodajalne so zaprte. V židovskem raju sem namreč: židje praznujejo soboto, a morajo praznovati tudi krščansko nedeljo. Na levo bi bil moral iti: tam bo Mati božja. Vrnem se in po široki aleji pridem nad železniško progo pred garaj, ki krije za seboj svetišče Jasno Goro.

Jasna Gora s samostanom in romarsko cerkvijo stoji dandanes že v mestu, in sicer na njega zapadnem robu. Če se pelješ v Varšavo, jo zagledaš na levi strani od vlaka. Tako nekako stoji ob mestu kakor Kostanjevica pri Gorici. Na ne posebno visokem hribu je svetišče, prava trdnjava z mnogimi vrati in obokanimi vhodi, ki kažejo spomine stare poljske slave. Po širokih zidovih se moreš danes šetati okoli «trdnjave» ter uživati razgled po mestu, ki se širi daleč po valovitem, rahlo hribovitem svetu. Od svetišča gledaš po posvetni koristi. Čenstohova je namreč eno izmed najbolj industrijskih poljskih mest. Kakih 40 velikih tvornic ima.

Čas je, da pojdem v cerkev. Z ogromnim glasom poje Poljak-seljak: «O, Mario, matko bosko! Pred kapelico, ki hrami čudotvorni črni obraz Matere božje, leže v pobožnosti na tleh tu mož, tam ženska; s čelom se dotikajo tal ter jih menda poljubljajo. Z dalekega vzhoda je baje prišla čudovita podoba, čez Carigrad in ukrajinsko-poljsko zemljo. Naslikal jo je sam evangelist Lukeš. Spovedniki njenega svetišča v Čenstohovi imajo, kakor v Loretu, čisto posebno oblast, odpuščati grehe: imajo namreč iz Rima dolge palice, z njimi udarjajo grešnike, kločeče pred upovednico, in sam dotik s tako palico da 100 odpustkov in dobe jih grešniki brez ozira na to, ali so se izpovedali ali ne.

Na pobožju Jasne Gore, neposredno pod samostanom je stal prej spomenik carja Aleksandra II. Romarji so se tu poklekali, misleč, da so pred — svetnikom.

Čenstohova je bila do vojne komaj 15 km oddaljena od nemške meje. Ni čuda, da so jo leta 1914 brž drugi dan vojne zavzeli Nemci. In še danes se čuti da je tu bila bližina nemške. Kar dva človeka sta me — to se mi sicer na Poljskem ni zgodilo — vprašala: «Sprechen Sie deutsch?»

Sprejela me je čez noč rodbina šolskega nadzornika. Ljubezna gospa, ki me je povabila na «kerbato» (čaj), mi je, ker sem se hotel informirati o tem in onem, hvala bogu brž potolmčila etimologijo imena Čenstohove in Jasne Gore. «Če greš proti svetišču, se ti kloster «često hova» (skriva); jasna pa je gora, ker je na njej vse tako belo, no dolžno, sveto.» Jaz sem seveda ob navlikih očeh poljske gospe mislil na «Čenstoh», ki je bil tedaj tu gospodar, a g. nadzornik mi je dal pojasnilo o Jasni Gori, češ, gora jo spenčasta in videti — jasna. — se. —

Masarykove študije «Rusija in Evropa» v angleščini. Znano delo T. G. Masaryka «Rusija in Evropa» je predstavljeno na angleščino in izide v Londonu pri firmi G. Allen & Unwin pod naslovom «The Spirit of Russia».

Avtoportret ukrajinskega pesnika Ševčenka. Kateri Slovan ne pozna Tarasa Ševčenka, narodnega pesnika Ukrajincev? Njegove pesmi pod naslovom «Kobzar» in «Hajdamaki» so prevedene tudi v slovenščino. V Kijevu pa se je te dni v neki privatni zbirki slik našel pesnikov avtoportret v oljnatih barvah. Ševčenko, ki je bil tudi dober slikar, je napravil to dragoceno sliko, ki je sedaj prešla v last kijevskega muzeja leta 1848.

Kongres slovanskih geografov in etnografov v Pragi. Na iniciativo prof. Cvijiča iz leta 1923. se sestane letos v Pragi kongres slovanskih geografov in etnografov, ki bo trajal od 4. do 8. junija. Kongres bo obsegal osem sekcij. Med zborovanjem se bo vršila etnografska razstava v Pragi in ekskurzija v tiplanske kraje čsl. republike. Kongresu bo predsedoval znani slovanski filolog Polivka.

Alexander Dumas:

Zamrzli nos

Ko se je zvil Petrograd v belo odejo, so mi bili prvi dnevi bivanja v ruski prestolnici dnevi novih zanimivosti. Do takrat mi je namreč bilo v mestu vse tuje. Posebno se nisem mogel navaditi vojnje s sanmi, kajti največja slast je čutili, kako konji, katere vzpodbija rezkost zraka, drčijo s teboj po cesti, glavki kakor steklo. Žal se ti, da živali komaj čutijo svoj tovor in da letijo po zraku, ne pa da tekaajo po zamrzlem snegu. Tisti dnevi so mi bili tem bolj prijetni, ker se je zima začela le polnoma in ker sem, zavrt v toplem kožuhi, komaj opazil, da je toploter padel že 20 stopinj pod ničlo.

Nekega dne se je nebo popolnoma zjasnilo. Dasi je bil zrak ostro mrzel, kakor ga nisem občutil poprej nikoli v svojem življenju, sem vendarle sklenil iti na izprehod in mimogrede rešiti svoje posele. Oblekel sem dolgo astrahansko suknjo, čez ušesa sem potegnil kučmo, okoli vrta si zapel kašmirske ovrtniki. Tak sem šel na ulico. Od mojega telesa je ostal n-pukrit samo nos.

Kmalu na sem opazil, da me osebe, ki sem jih srečaval, gledajo nekako nemirno. Toda zinih ni nihče. Končno mi reče neki gospod, ki se je zdel zgovornejši od drugih, kar mimogrede: «Nos!» Ker nisem razumel niti besedice ruski, sem mislil, da se pač ne izplača ustaviti se zaradi ene besedice

in sem šel dalje. Na oglu neke ulice sem srečal kočijaža, sedečega na snegu, ki so drčale z veliko brzino. Osihl me je s pogledom kar od daleč in je zakričal na glas: «Nos, nos!»

Sledilje, ko sem prišel na Admiralski trg, sem stal pred preprostim mušikom, v je, ne da bi me nagovoril, nobral keno snega, skočil name in za čel tretji moj obraz ter me na svo moč drgnil po nosu. Ta šala se mi je zdela zelo neumestna, posebno, ker je bil mrz oster. Potegnili sem torej roke iz žena ter snil mušika v rebra, da je oletel najmanj deset korakov daleč od mene v sneg. Na nesrečo ali srečo na sta prišla mimo mene dva domačina. Nekaj časa sta me gledala, potem pa sta imeli onadva planila name ter me kljub mojemu branju začela drgniti s snegom po obrazu. Misleč, da sem postal žrtev zavratnega napada, sem začel kričati na ves glas. Prišel je oficir ter me vprašal po francosko, kaj mi je.

Z zadnjimi možmi sem se končno otresel napadalcev, ki so potem mirno odšli po trgu, kakor da se ni nič zgodilo. Potem sem se obrnil k častniku ter ga nagovoril: «Gospod! Ali ne vidite, kaj se je zgodilo z menoj?»

«Kaj pravite?»

«Naravili so me s snegom! Ubogi moj nos! Ali bi se vam pripetilo, kar se je meni?»

«Toda gospod, oni so vam storili le veliko uslugo.»

«Kako to?»

«Nedvomno! Saj bi vam bil sicer zamrznil nos!»

«Oj nesrečnik!» sem rekel in stopil dalje s častnikom.

Naprej grele sva srečala meščana. Obrnil se je k častniku in mu rekel: «Opozorjam vas, da vam zmrzuje nos!»

«Hvala, gospod!» je odzvonil častnik, kakor bi bilo to nekaj vsaklanjega. In se je približal, začel keno snega, ter se začel drgniti po nosu. Stopil je na svojem obrazu isto, kar je storil na meni mušik in katerega sem jaz za ljubiznivo postrežljivost tako brutalno osuval.

Častnik mi je rekel: «Da ni bilo tega moža, bi ne imel več svojega nosa. Klanjam se torej...» In je odšel.

Jaz pa sem skočil za mušikom. Misleč, da ga hočem ubiti, je revež začel bežati in mi je skoraj utekel. Jaz na sem jo brisal za njim in opozarjal ljudem nanj. Številni so ustavili in nleteli mene, mušika pač zato, ker so mislili, da me je okradel in da ga jaz zasledujem. Ko sem ga dohitel, pa je povedal, da ga preganjam samo zaradi njegovega prevelikega ljubiznjubja.

Šele bankovec za deset rubljev je poravnal zadevo z mojim nosom.

Snor

Deklica, ki še ni služila, se je udinjala pri županu za dekle. Mladenka si je stvar predstavljala drugače. Sedaj pa je morala delati od zore do mraka in še dalje, zakaj bila je nespretna in si ni znala razdeliti svojega dela. Ona ji je vedno pomagala mati, tu pa ni bilo

nikogar, da bi ji bil v pomoč. Vsak je imel dovolj posla s seboj — in ni utegnil misliti na druge. Lizočko so čisto karali. Najhuje pa ji je bilo, da ni mogla tako pogostoma hoditi na ples in v zabavišča.

Nekoč, v nedeljo, bi bila rada šla z doma, pa še ni bila živina nakrmljena. Tudi krave še niso bile pomolžene.

«Ah», je vzklila dekle, «da bi mi vsaj kdo pomagal! Kaj vse bi dala za to!»

Tedaj je stopilo nekaj k nji in je bilo živahno gibanje z rokami. Metalo je seno v jasli, prineslo golod in sedlo pod kravo, Ena, dve, tri... in goloda je bila polna. Kaj je to bitje pravzaprav bilo, dekle ni videla. Pa se tudi ni spraševala: bila je vesela, da ji je kdo pomagal in da je mogla kmalu v krčmo k plesu. Lizočka je prerajala celo noč. Drugi dan ji delo seveda ni dišalo, ker je bila trudna do smrti.

«Ah, ko bi mi vsaj kdo hotel pomagati!» je vzdihovala. Ne vem, kaj vse bi dala za to! In kakor prejšnji dan, je nekaj pristopila k nji in delalo namesto nje. Deklici je postalo tesno pri srcu, zakaj videla ni nikogar, vendar pa ji je ukazal, da je mogla položiti roke nazvkrž in da jo je gospodinja radi njene marljivosti pohvalila. Zato ni prav nič ugovarjala. Kmalu se je navadila na to, da so ji pomagale nevidne roke. Slepo je postopala in je končno mislila, da ji mora kdo pomagati. Ko se je približala prihodnja nedelja in ni nihče zanjo delal, je začela hudo zabavljati:

«Kje pa tičis? Prav danes ko mi gre za tvojo pomoč, si me pustilo na cedlu!»

«Saj ne moreš zahtevati, da bi delal za?» zastoni? se je začel glas kar nje. «Obljubi mi, da mi daš, kar boš jutri zjutraj najprej povežala, pa ti pomorem!»

«Kaj bo to!» je odgovorila dekle.

«Torej mi obljuži?»

«Gotovo! Le zanesi se name!»

Zopet se je jelo okrog nje nekaj gibati, in delo je bilo hipoma gotovo.

Deklici pa sedaj ni bilo nič kaj prijetno pri srcu in ni se ji ljubilo iti na ples; vedno je morala misliti na svojo oblubo. V svoji srčni grozi je tekla k svečeni-

ku in se mu izpovedala.

«Za božjo voljo pomagajte mi!» je vzklila, «tu ni vse v redu!»

Svečenik je priklimal:

«Dobro, da si to uvidela in priznala, hčerka moja! Sedaj pa si zapomni, kaj ti porečem! Ko jutri vstaneš, se ne obleci! Ogrni se samo s plaščem ali ogrtačem! Čuješ? Potem pa stopi takoj k skednju, poveži tamkaj snop, ga vrzi vanj in reči: «Vzemil!» To sem najprej povežala! Sedaj pa poidi in božja previdnost naj ti pomore! Boš že videla, kaj se bo zgodilo.»

Deklica je odšla.

Vso noč ni imela miru, jokala je in molila. Komaj je napolnila zora, se je odela s svojim plaščem in tresoč se po vsem telesu se odhitega na skedenj. Tu je povežala snop in ga zalučala daleč od sebe. «Tu imaš!» je zaklicala. «Sedaj pa me pusti, ne potrebujem te več!»

Grozno rjovenje se je razleglo pred skednjem in snop se je razletel na tisoče blisk.

Od tega časa je bila pridna, da so jo vsi občudovali...

Gospodarstvo

Trgovinska pogodba z Italijo

Naša delegacija za trgovinske pogajanja z Italijo je zadnje dni zbirala material, potreben za končno redakcijo načrta trgovinske pogodbe. Zunanjemu ministru in našim delegacijam prihajajo, kakor javljajo iz Beograda, dnevno spomene raznih gospodarskih, obrtniških, industrijskih in trgovskih korporacij. V teh spomenicah se opozarja vlada na okolnosti, kako se naj varujejo naši interesi pri sklepanju trgovinske pogodbe z Italijo.

Z isto pozornostjo kakor naši gospodarski krogi sledijo pripravam za trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Italijo tudi italijanski gospodarski krogi. V zadnjem času je italijanski tisk posvetil mnogo daljših in krajših člankov temu vprašanju. Mnogi italijanski listi z zadovoljstvom ugotavljajo, da bo s to pogodbo odstranjene med obema državama vse ovire s gospodarskih in trgovinskih odnosov med držav. Italija bo neke pretirane gospodarskih koncesij, vendar bo pri pogajanjih upoštevala vse italijanske predloge, ki so jih poslale razne gospodarske korporacije, zlasti iz Julijske Krajine, in ki poudarjajo potrebo ureditve carinske politike in medsebojnega železniškega prometa ter rešitev vprašanja prostega izvoza žitja in drugih blaginjskih artiklov.

Glede carinskih tarif zahteva italijanska industrija dalekosežne olajšave, v glavnem za les, žužno sadje, sveže in suho sadje, zelenjavo, opoko, strojna olja, stroje, zlasti poljedelske, svilen in bombažno blago, riž in kavo.

Nedvomno bo naš izvoz lesa v Italijo, ki je zelo rečen za lastni proizvodnji, igral veliko vlogo pri pogajanjih. Trebitna izvoza iz Jugoslavije tvorijo les (največ gre iz Slovenije in Hrvaške). Italijanske trgovske zbornice posebno opozarjajo italijansko vlado, da se pri trgovinski pogajanjih posveti največja pozornost izvozu lesa v Italijo.

Zanimivo je nadalje za naše vinogradiške, da zahteva Trgovska zbornica v Gorici izvoz najmanj 100.000 hl vina goriske produkcije. Baš na vinogradiškem kongresu v Zagrebu so naši vinogradiški najodločnejše zavračali take italijanske zahteve.

Glede na uvoz lesa zahtevajo Italijani manjše olajšave v železniškem prometu. Gorški krogi predlagajo celo, da bi se proga Podbrdo-Jesenice-Področica internacionalizirala, tako da bi se v bodoče uporabljala skupno od Italije, Jugoslavije in Avstrije. V Gorici naj bi bilo tranzitno središče s podobnimi funkcijami, kakor sta vrši sedaj Postojna.

Naši gospodarski krogi s predpripravi za ta za nas tako važna trgovinska pogajanja niso baš najbolj zadovoljni. Trgovinska pogodba z Italijo bo zaključena, kakor javljajo iz Beograda, na osnovi nove carinske tarife, katero bo ministrski svet uveljavil, čim se sprejme finančni zakon, v katerega bo vnesena odredba, s katero se vlada pooblašča, da uveljavi novo carinsko tarifo brez odobrenja narodne skupščine.

Naša delegacija je italijanski že pred čez tri dni izročila projekt te nove carinske tarife, od katere je znano toliko, da se povzraja uvozna carina povprečno za 50 do 100 odst. Zanimivo je, da je ta projekt znan italijanom, čim se doslej ni poslal še nobeni našim gospodarskim korporacijam, da izrazi o njem svoje mišljenje.

Včeraj popoldne je bila sklicana prva redna plenarna seja trgovinske konferencije. Kakor javljajo, pogajanja ne bodo trajala dolgo časa.

S kongresa vinogradnikov

V soboto se je vršila v Zagrebu ustanovna skupščina Glavnega saveza jugoslovanskih vinogradnikov, o čemer smo prišli že kratko poročilo. Zborovanja so se udeležili zastopniki vinogradnikov iz cele države, posebno mnogo jih je bilo iz Slovenije, kar je gotovo znamenje, da je vinogradištvo Slovenije dobro organizirano. Zato je in bo prišlo iz Slovenije že mnogo spodbudnih misli, kako naj se skusi rešiti vinska kriza.

Kot glavni referent je nastopil, kakor smo že poročali, višji vinarski nadzornik g. Bohušlav Skalický, ki je referiral o vprašanju vinske krize in vinskega zakona. Zanimiv je med drugim tudi referat zagrebškega vinskega veletrgovca Stara, ki omenja, da imamo v Jugoslaviji 174.000 ha vinogradov, na katerih se prideluje okrog 8,5 milijona hl vina, od katerega se konzumira v državi okrog 2 milijona hl, to se pravi, da nam ostaja za izvoz 1,5 do 2 milijona hl.

Sedež Glavnega saveza bo zaenkrat v Mariboru.

Hi koncu so se na predlog predsednika pripravljalnega odbora g. Antona Puklavca sprejele nastopne resolucije:

1.) V vseh državnih tržnih razpisih naj se goji samo cepljene vrste, ki so dobre kakovosti.

2.) Istotako naj se od zasebnih gojiteljev tri zahteva gojenje samo cepljenih vrst dobre kakovosti.

3.) Izjava naj se strogo zabrana tržnih maasov in plinah, na njihavih sploh na zemljišču, ki je prikladna za kakšno

drugo kulturo.

4.) Oprostitev davka naj se razširi na vse nove vinske nasade, ako dotično zemljišče ni prikladno za nobeno drugo kulturo razen za vinogradištvo.

5.) Kontrola konzuma vin v vseh prodajalnih in trgovinskih naj se strogo izvaja.

6.) Čim prej naj se uredi enotni vinski zakon za celo državo.

7.) Zahteva se brezpogojna zaščita domače produkcije pri sklepanju trgovinskih pogodb s tujimi državami.

8.) Doseže naj se dovoljenje za izvoz vin v Avstrijo tudi pod 18 stopinjami.

9.) Pri sklepanju trgovinskih pogodb se mora zagotoviti izvoz naših vin.

10.) Zakoni, ki zadevajo vinogradišnike in vinsko trgovino, se morajo pred predložitvijo narodni skupščini dati v proučevanje gospodarskim predvsem vinogradniškim organizacijam.

11.) V proračunu naj se zagotovi večja vsota za pospeševanje vinske trgovine in kletarstva.

12.) V kolikor je potrebno, naj se poskusi za boljše železniške zveze.

13.) Železniške tarife in carine naj se znižajo, v kolikor ovirajo izvoz.

14.) Osnujejo naj se postajo za zgoščevanje mosta s vrho povečanja alkohola v vinu.

15.) Posebna organizacija, strokovnjakov naj nadzoruje izvajanje zakonov, ki zadevajo vinogradištvo in vinsko trgovino.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Pšenica: baška, 78 do 80 kg, 2 odst. dva vagona 315 do 320. Oves: baški, 3 vagoni 240 do 245. Turčija: baška, duplikat kasa, 5 vagonov 240 do 245; sremska, duplikat kasa, 7 vagonov 240 do 245; baška, duplikat kasa, 16 vagonov 240; maj, 5 vagonov 250. Moka: 66, franko Bosanski Brod, 16 vagonov 310. Tendence zelo nestalna.

Zunanja posojila za industrijo. Iz Beograda poročajo, da so se pogajanja z angleško skupno industrijsko posojilo zaključila. Sklepano se je posojilo v znesku 15 milijonov funtov šterlingov za 10 let. Obrestovanje znaša v prvem letu 13 odst., a v naslednjih letih se bodo obresti znižale. Četrtna odplačevanja pričnejo v drugem letu. Poleg tega se vrše pogajanja še za drugo večje posojilo.

Popis nerentabilnih podjetij. Kakor javlja časopisje, je neka trgovska in obrtniška zbornica dobila naročilo od ministrstva za trgovino in industrijo, da po piše vsa ona industrijska podjetja, ki so morala svoje obrate zaradi denarne krize ali zaradi pomanjkanja kredita omejiti. Enaka naročila da dobe tudi druge zbornice.

Padanje cen v Banatu. Iz Vrsca poročajo: Med trgovci in obrtniki je nastala močna konkurenca in vse medsebojno tekmuje v dajanju boljših prodajnih pogojev. Cene zlasti manufakturnih popuščajo in dajejo mnogi blago pod ceno. To ima seveda za posledico propadanje podjetij, zlasti takih, ki so zgrajena na manj solidnih temeljih. Prenehala je doba lahkih zasluzkov in baš to je znak, da gremo normalnejšim razmeram nasproti. Cene ostajajo čvrste le živili, posebno mesa, to pa predvsem zaradi sedaj težavnih dobav. Zanimivo je končno, da znatno popuščajo cene poslopljem in zemljiščem.

Zaščita industrijske svojine na ZZ. Uprava za zaščito industrijske svojine pri ministrstvu za trgovino in industrijo je ročila, da se za predmete industrijske svojine, izložene na III. velikem sejmu ZZ od 27. aprila do 5. maja, prizna pravo prvenstva v smislu § 160. zakona o zaščiti industrijske svojine in §§ 94. ter 99. naredbi o izvršenju uredbe o zaščiti industrijske svojine.

Ustanovitev velike solarne v Ucinju. Posebna komisija je odšla v Francijo in Italijo, da prouči način pripravljanja soli v teh državah. Misli se napred v Ucinju v črni gori osnovati posebno solarno, ki bi dobivala morsko sol toliko, da bi bila država popolnoma preskrbljena. Letni konzum soli iznaša v naši državi dvanaest tisoč vagonov. Veljala bo solarna v Ucinju z močjo deset in pol tisoč vagonov, dve solarni na morski obali pa po 1200 vagonov. Veljala bo solarna v Ucinju z vsemi instalacijami okrog 50 milijonov dinarjev.

Produkcija vina v Dalmaciji je znašala lani po službenih podatkih 808.091 hl. Od tega je 179.171 hl bilega in 628.920 hl črnega vina. Trgatev je bila lani obilna v vsej Dalmaciji razen v srednji. V gornje številke ni vračunana produkcija sreskega poglavarstva Biograda na moru, ki znaša okrog 30.000 hl. Lamsko dalmatinsko vino tudi glede kakovosti zelo dobro odzdravlja. Mosti so vsebovali 16 do 23 odst. sladkorja po klosternoburški tehnici; tako da vina vsebujejo 10 do 15 odst. alkohola.

Dobava. Odločenje za mornarico v Zemunu sprejema do dne 4. marca ponudbe za dobavo raznega pisalnega in ročnega materiala. Natančneje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Zamenjava kronskih novčanov na Reki. Listi poročajo, da se bo takoj, čim stopi rimski sporazum v veljavo, pričelo

z zamenjavo bivših avstro-ogriških novčanov na Reki. Kakšna bo relacija, še ni znano.

Propast tvornice žganja v Banatu. V Vrsu je propadla firma Wiedl, d. d. tvornica vinskega žganja. Te dni je bilo na dražbi prodano celo imetje glavnega delničarja Wiedla.

Katastrofalno padanje madžarske krone. Iz Budimpešte poročajo: Zaradi rapidnega padanja madžarske krone na zunanjih trgih se pripravljajo ostri protinukrepi. Med gospodarskimi krogi je padec povzročil veliko razburjenje. Čujejo se glasovi, da bo krona sledila nemški marki. Padec krone, odnosno porast tujih plačilnih sredstev na budimpeštanski borzi ima za posledico silno naraščanje cen. Pšenica se ponuja po 300.000 mk, a bo cena nedvomno še narasla.

Oslabljenje češkoslovaške krone. Iz Prage javljajo: Zaradi ponovnega oslabljenja češkoslovaške krone je več poslancev interpeliralo finančnega ministra. Opozicija je ostro napadala finančnega in notranjega ministra. Vendar pa je to oslabljenje češkoslovaške valute nedvomno že začelo.

Italijanski kapital v Poljski. Med poljsko vlado in italijanskim konzorcijem «Mercantile Italiano» je podpisana pogodba, po kateri ta finančni konzorcij dobiva pravico eksploatacije državnega premoženja ozemlja v poljski Gornji Slezi. Italijanski konzorcij se obvezuje plačati Poljski najemnino od 3 do 10 milijonov lir letno.

Rusko žito v Turčiji. Predsednik turške vladne komisije za nakup žita, ki se nahaja sedaj v Sebastopolju, je izjavil, da je rusko žito izpodrinilo v Turčiji ameriško in avstralsko žito. Kakovost ruskega žita je odlična in je rusko žito tudi cenejše nego ameriško.

Domače borze

18. februarja.

ZAGREB. Na efektivnem tržišču položaj v glavnem neizpremenjen. Na deviznem tržišču je vladala spočetka zelo slaba tendenca, ki se je pod konec uvrstila. Tedaj, ki so notrali na nizki bazi, so proti koncu zopet nekoliko narasli radi kupovnih nalogov iz Beograda. V nekaterih devizah je pod konec borze manjkalo blaga. Na zunanjih borzah je dinar dalje čvrst. Na curiški borzi je notral Zagreb 7.60 in je proti soboti narasel za 5 točk. Notirajo devize: Dunaj 0.10725 do 0.10925, Italija izplačilo 326.5 do 329.5, ček 326 do 329, Kopenhagen 0 do 1200, London izplačilo 325.5 do 328.5, Newyork ček 75.35 do 76.35, Praga 221 do 224, Švica 1325 do 1335, ček 1320 do 1330. Valute: dolar 74 do 75, aK 0 do 0.109, fr. fr. 0 do 335, leji 0 do 41. Efekti: Brodska 70 do 72, Eskomptna 151 do 155, Hipotekarna 85 do 87, Jugoslovanska 140 do 140.5, Ljubljanska kreditna 235 do 236, Prastrediona 985 do 990, Riječka puška 88 do 94, Slavenska 105 do 107, Srpska 139 do 140, Narodna šumska 132.5 do 134, Gutmann 1500 do 1525, Slavonija 154.5 do 156.5, Eksploatacija 120 do 125, Strojne tovarne in lverne 150 do 0, Trbovlje 735 do 740, Union 0 do 1200, 7 odstotno investicijsko 59 do 63.

BEOGRAD: Amsterdam 2850, Dunaj 0.11085, London 325, Milan 329, Newyork 76 do 76.5, Pariz 325 do 326, Solun 127 do 130.

Sokol

Občni zbor Jugoslovanske Sokolske Matice

V soboto se je vršil po enonmri, vsled premajhne udeležbe povzročen zamudi občni zbor Jugoslovanske Sokolske Matice v Ljubljani.

Predsednik dr. Milan Šubie pozdravi navzoče ter poroča, da je bila o obnem zboru obveščena tudi Zveza slovenskih združenj, pri kateri je Matica včlanjena. Matica šteje 812 članov z 1283 deleži. Glavno delo je bilo nabiranje novih članov, da se dobi potreben kapital, s katerim bo mogla pričeti izdajati sokolske knjige, kar je v prvi vrsti njen namen. S tozadnim delom je Matica že pričela in bo v najkrajšem času izšla prva brošura kot skromen začetek. V prihodnje bo skušala združga založiti Jugoslovanske sokolski koledar, za kar se je že obrnila na JSS, in vse sokolske tiskovine, ki jih potrebujejo društva, da bodo s tem imela vsa društva enotne tiskovine.

Tajniško poročilo je neal br. Šubie. Poudarja, da se Matica ne bo spuščala v nikakršne finančne akcije, ampak bo skušala potem deležev in daril najti trden temelj za svoje delovanje. Izdajanje knjig je v sedanjih razmerah drago, zato bo Matica od početka delovala v omejenem okviru. Kot prvo delo si je zahtevala izdajo sokolskih predavanj ter želja, da ji bratje predavatelji odstopijo svoje rokopise. V tisku se nahaja Tyršev znameniti članek: «Naša naloga, smer in cilji», ki bo tiskan v slovenskimi in srbohrvaščini (celična in latinica), vsako naročje v 2000 izvodih. Odbor je sklenil v prihodnje zahtevati od novostopivših članov po 3 Din za manufakturne stroške. Zalogo knjig od JSS Matice

zaenkrat še ni mogla prevzeti, ker ji nedostaja potrebna kapitala. Načelstvo je imelo v preteklem letu 9 sej in eno skupno z nadzorstvom, dopisov je prejela 60.

Iz blaginjskega poročila, ki ga je predložil blaginjski in krškovodja br. Martino tiskanega, je razvidno, da znašajo vplačani deleži 32.075 Din, rezervni zaklad 331.77 Din. Čisti dobiček pa 1019.23 Din, ki se pripiše rezervnemu zakladu.

V imenu nadzorstva je poročal predsednik dr. Krejčl, da je nadzorstveni svet našel vse v najlepšem redu ter zato predlaga absolutorij blaginjski. Srečano sprejeto.

Predsednik dr. Šubie poroča, da je odbor sklenil predlagati obnemu zboru, da se izvolita poleg sedanjih odbornikov še dva nova odbornika. Ko občni zbor temu predlogu pritrdi, predlaga dr. Šubie za nova odbornika br. dr. Krejčlja in prof. Breznika. Predlog se soglasno sprejme. V nadzorstveni svet se pa soglasno izvoli br. Mirko Fegic.

Ker se pri slučajnostih nihče ne oglasi k besedi, zaključil predsednik občni zbor.

Posle saveznega načelnika in tehnično vodstvo JSS, je do glavnice skupščine, ki se vrši dne 23. marca t. l. v Ljubljani, prevzel I. namestnik br. Mirosl. Ambrožić namesto na dopustu se nahajajočega načelnika br. dr. Murnika.

XII. mednarodna tekma mednarodne telovadne zveze bo leta 1926. Kakor piše poljski sokolski list «Przeglad Sokol» se potegujejo Poljaki, da bi se vršila tekma na poljskem v Varšavi, za kar bodo poljske uplne osebnosti zastavile ves svoj vpliv, da se ta misel uresniči. 11. mednarodna tekma je bila leta 1922 v Ljubljani ob I. jugoslovanskem veslokoloskem zletu.

Sport

Kolesarska «Ilirija» v Ljubljani

Rečni letni občni zbor se je vršil v nedeljo dne 10. t. m. v restavraciji Narodni dom. Imenoma L. L. A. P. in S. K. Jadran je pozdravil občni zbor g. Fran Bar star.

Po pozdravnem nagovoru predsednika g. Šikoviča je podal tajnik g. Vinko Bar izbrano poročilo o klubovem delovanju. V pretekli sezoni je priredil klub 9 dirk, od katerih je «Zvezdna dirka» v Celju kot propagandna dirka najbolje uspela. O prihodnji 10letnici obstoja kluba, se je vršila krasno uspela jubilejna dirka na progi Ljubljana-Krka-Zatliča-Ljubljana. Bled 186 km, katere se je udeležil tudi hrvaški hrvaški kolesarski klub s svojimi najboljšimi dirkači. Ob tej priliki je izročil H. K. B. «Sokol» iz Zagreba po svojem predsedniku V. A. Vellerju klubu Ilirija v priznanje velikih zaslug na kolesarsko sportnem polju krasen srebrni pokal. Svojo 10letnico je klub proslavil dne 8. decembra s slavnostno sejo v srebrni dvorani hotela Union. Zastopniki vseh ljubljanskih sportnih klubov so čestitali kolesarski Iliriji k plodonosnem delovanju na kolesarsko sportnem polju. Zvečer se je vršil v dvorani Mestnega doma sportni setanek in so bila dirkačem razdeljena darila, svečnice in kolajne.

Kolesarsko prvenstvo na 100 km za leto 1923. in gorsko prvenstvo «Slovenije» na 8 km (proga Podlipa-Smrečje) si je priporil marilvi klubov član Adolf Golec, ki je zajedno tudi klubov prvak za leto 1923.

Klub je odposlal svoje boljše dirkače k dvema dirkama v Zagreb ter so se klubovi dirkači udeležili tudi dveh mednarodnih dirk, izmed katerih je posebno omeniti mednarodne dirke na progi Gradec-Gmurek-Gradec — 100 km, pri kateri si je priporil klubov član Adolf Bar prvenstvo v teški skupini. Pri mednarodni dirki na progi Maribor-Zagreb so klubovi dirkači častno zastopali barve kolesarske Ilirije. Z ozirom na obširne dirke in klubove prireditve je imel klub ogromne stroške ter se je moral vsled tega celo leto boriti

z finančnimi težkočami, navezan le na pizio članarino in podporo nekaterih prijateljev kluba. Jako obširno in temeljito poročilo tajnika je vzel občni zbor z največjim zadovoljstvom v znanje.

Sledilo je poročilo blaginjskega, ki izkazuje v preteklem letu prometa 60.000 dinarjev. Stanje klubovega premoženja znaša 23.500 Din.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik Fran Ogrin, podpredsednik Mirko Nardin, tajnik Vinko Bar, namestnik Janko Cvetko, blaginjski Josip Beve, gospodar Jakob Simen, odborniki: Fran Bušar, Emil Plut, Fran Porenta, reditelji kolesarjev: Janez Rebolj, Alojzij Slard, nadzorstvo: Karlo Fabiani in Fran Abt. — Vpisnina se je doletela za letošnje leto 15 Din, mesečna članarina na 2.50 Din. — Mnogobrojno obiskani občni zbor je zaključil novo izvoljeni predsednik ob 12.30. Novo izvoljeni odbor na čelu starejših izkušenih sportistov jamči gotovo kolesarski Iliriji v bodoči sezoni najboljšo uspehe.

Nedeljski nogomet

Antwerpen: Pred 25.000 gledalci je zmagala Belgija nad reprezentanco Madžarske z 1 : 0 (1 : 0). Madžari so bili Belgijcem enakovredni, le belgijska krilaska vrsta je bila nekoliko močnejša.

Frankfurt: Pred 30.000 gledalci se je vršila v nedeljo zaključna tekma za nemški zvezni pokal med Severno in Južno Nemčijo. Zmagala je Južna Nemčija s 4 : 2 (1 : 0).

Dresden: Medmestna tekma Dresden, Praga je končala z veliko zmago 9 : 6 (7 : 2) Pražanov.

Dunaj: V sled obilga snega so bila v nedeljo igrišča v zelo slabem stanju. Tako da je bilo večino pokalnih tekem odlovedanih. Odigrane so bile: Wacker : Bwergung XX 3 : 2 (3 : 1), Admira : Strassenhahner 6 : 0 (2 : 0), Amateure : Nordstern 13 : 0, Hertha : Rsg 2 : 1 (0 : 0), Slovan : Jedlersdorf 4 : 3 (3 : 0), WAC : Vorwärts XI. 6 : 0 (1 : 0), Red Star : Neubau 3 : 1 (1 : 0), FAC : Sportklub West 6 : 1 (3 : 0), Cricketer : FAC 6 : 3 (2 : 2), Vorwärts 06 : Simmeringer Sportvereinigung 3 : 2.

S. K. Slovan v Ljubljani je imel predvčerajšnjim svoj redni občni zbor, kateremu so poleg mnogostvornih članov prisostvovali tudi zastopniki LNP. S. K. Primorja in Laska. Predsednik Kosem je poročal o težkočah, ki so ovirale klub v njegovem delovanju, predvsem to, da ni imel pripravnega igrišča. Seje v zadnjem času se je klubu posrečilo dobiti igrišče, in sicer na prostoru Ljubljanskega Sokola poleg razstavalnih prostorov velesejma. Vendar pa more klub zaznamovati napredek, že z ozirom na to, da je ustanovil tri nove sekcije, težkoatletično, arstistično-veselično in prosvetno. Klub je v preteklem letu praznoval desetletnico svojega obstoja. Klub šteje 124 rednih in 63 podpornih članov. Omeniti je treba tudi, da namerava klub ustanoviti lastno knjižnico ter tekom leta prirediti kulturna in sportna predavanja. V novi odbor so bili izvoljeni: Predsednik Kosem Drago, podpredsednik in t. tajnik Cimperman, II. tajnik Horvat, blaginjski Sternad, gospodar Carman, odborniki gg. Vidmar, Kemperle, Kunaver, Buclik, I. Kernc, Raška in Skofic.

Izredna plenarna seja S. K. Ilirije v Ljubljani se vrši v torek dne 19. t. m. ob pol osmih v damskem salonu kavarne Emona. Radi važnih zadev se prsi polnoštevilne udeležbe. — Tajnik I.

Nogometni trening SK. Ilirije se vrši odslej redno ob torkih in petkih ob četrta 19. uri. — Načelnik.

Seja gradbenega odseka S. K. Ilirije se vrši danes zvečer ob 19. v damskem salonu kavarne Emona.

S. K. Primorje. Seja upravnega odbora se mesto v četrtek vrši izjemoma že v sredo 20. t. m. Čas in kraj običajen. Radi važnosti je vdeležba vseh odbornikov nujnopotrebna. — Tajnik.

Ali ste že poslali? naročnino za „Jutro“

Tuji v Ljubljani

Od nedeļe na ponedeljek je prenočilo v Ljubljani skupno 109 tujcev in sicer v hotelu:

UNION 27, med njimi: Benda Evgen tovarnar Dunaj; Elsner Danijel uradnik Zagreb; Ebenspanger Samuel, trgovec, Zagreb; Hübel Alfred, potnik, Dunaj; Konjović Peter, direktor opere, Zagreb; Kloss Karol, trgovec, Dunaj; Lerch A. inženjer, Dunaj; Moravitz Maks, direktor, Praga; Moravec Franc, graditelj, Sarajevo; Retz Josip, trgovec, Beograd; Radlberger Eric, civ. inž., Dunaj; Rössl Julij, trgovec, Gradec; Špil Borivoj, trgovec, Kočevje; Šteiner Rudolf, trg., Dunaj.

SLON 20, med njimi: Albahary Jak., trgovec, Bukarest; Barbetta Palmiro, trgovec, Bodi; Babka Edvard, zastopnik, Dunaj; Cotti Josip, trgovec, Dornberg; Rocca Egidij, trgovec, Bodi; Sartori Iv., komisijonar, Gorica; Straus Julij, Trst; Zamar Celestin, trgovec, Medana.

JUŽNI KOLODVOR 11, med njimi: Gorust Alojzij, trgovec, Udine; Dalfior Giroleamo, trgovec, Košana; Koracin V., trgovec, Celje; Lestan Ivan, posestnik, Ptuj.

LLOYD: Aganaga Ščeta, trg., Banjaluka; Badaj Marko, uradnik, Beograd; Koletsky Emil, upravnik posestva, Kam-

nik; Zupančič Mirko, usnar, Radečo.

SOCA: Bedenk Fran, kroj. pomočnik, Novomesto; Mohorič Drago, trgovec, Zagreb; Polikšenski Bogomil, narednik, Moste; Peterč Ignac, miz. mojster, Ptuj; Zura Josip, ključavničar, Novomesto.

TRATNIK: Lamberšek Fran, elektro. tehnik, Mozirje.

STRUKELI: Grubišič Rafael, trgovec, Kršiče; Hrovat Alojzij, carinik, Jesenice; dr. Ivanišević Ivo, okr. zdravnik, Kostanjevica; Lenac Ivan, strojnik, Sv. Jurij; Planinšek Ana, žena sodavčarja, Litija; Pucelj Ivan, nar. poslanec, Velike Lašče; Rainhofen Leopold, vodja konzuma, Trbovlje; Strukelj Valentin, stavbenik, Sv. Lucija; Turk Franc, tehnični častnik, Braslovce; Uranič Mihael, krojač, Strazbišče; dr. Vacek Alojzij, okrajni zdravnik, Boh. Bistrica.

TIVOLI: Abram Avgusta, dijumnistinja, Nabrežina; Bujas Milan, dijak, Šibenik; Stoff Klara, trgovčeva žena, München.

Poleg tega v gostinah: De Schlava 10, Stari tiskar 4, Ravnik 4, Lozar 5, Amerikaneec 2 in Mošina 1.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutro». Glavni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Lucifer

fantastičen roman o črnih delih

«Saj sem dejal Lucu, da morata biti tu in ne v salonu,» nadaljuje Raymond, čigar nenaravna veselost zбо- de Ireno in Mattola, ki sta vse vedela, v sroce. «Ideja mi je prišla!... Na moravim namreč na severni tečaj, da! Namesto da križarim in begam po nepotrebnem med otočji in ob obalah, ki jih že vse dobro poznamo, bom skušal raje doseči na tečaj, na se- verni tečaj, z Lampasom seveda!... Povelja sem že dal. Kervaleo sedi pri krmilu. In zdaj plovemo z vso brzino na severni tečaj. No, kaj pravita k temu? ...»

Mattol se z vso silo jedva obvlada. «Čudovito, čudovito!» zajecja s ti- him glasom.

«Mar ne?» meni Bonnelly.

Poveljniku in njegovemu častniku žare oči od veselja. A v njuni hoji, ko korakata po sobi gori in dol, se kaže neka vročična razburjenost, in njun smeh zveni čudno nervozno, ka- kor smeh blaznih ...

«Moj bog!» se zaveti Ireni. «Ka- kor da sta obsedena!»

S tihim glasom je izgovorila te be- sede. A Mattol jih je čul.

«Saj sta obsedena, hipnotizirana,» zamrmra neslišno.

«O,» nadaljuje Raymond, «če vidim pot, po kateri poldne, kakor na kar- ti ... A tukaj ni karte, kajne, Irena? ker je to tvoja soba! No, dobro, po- slušajte torej in sledite mi! ... Naj- prej zaplujemo med Bahamaško otočje in potem tja do Bermudov! ... O, o, Bermudi! ... Vražji Nyctalope! ... Na Bermudi se seveda ne ustavi- mo ... In z vso hitrostjo, vedno z vso hitrostjo, dospemo do Novaje

Zemlje, ki jo pustimo na strani! ... Na sever, na tečaj! ... Skozl Daw- sovo cesto dalje med Groenlandijo in Ameriko ... Potem smo v Baffin- skem zalivu ... Odtam pojdemo po Pearyjevi poti skozi Smithov preliv, dospemo v Lincolnso morje, v lede- no morje ... in pod ledeno plastjo, dāl naprej na tečaj! Na tečaj! ... Si že izračunal, Luc? ... Koliko milj? ...»

«Pet tisoč, pet tisoč petsto milj naj- več! ...»

«Aha! Lampas jih vozil petdeset na uro ... Torej ... Koliko, Bonnelly? ...»

«Stodeset ur!»

«Stoleset ur!» krikuje Raymond. «Si čul, Mattol? Razumeš, Irena? ... V stodesetih urah, v štirih, najkasneje v petih dneh smo v bližini tečaja. Danes smo ...»

«Tretjega junija, ura je pet popol- dne ...»

«Sedmega ali osmega junija torej ... O, o, severni tečaj! ... Toda, tristo vrstov! Nabaviti si bomo morali ko- žuhe, Irena! ... Ba! Jih bomo že do- bili na Novaji Zemlji! ... Torej, Ire- na, Louis, kaj menita? ...»

«Da, kaj pravita vidva? ...»

In oba hipnotizirana si maneta roke od začudenstva.

Prej kakor v eni uri sta Irena in Mattol povsem nverjena, da je res vsa posadka Lampasova od kapitana pa do zadnjega kurjača hipnotizirana od Lu- ciferja, da delajo in ravnaajo vsi po po- veljih daljnega, tajinstvenega teledy- nama.

Kaj sta te dni in noči pretrpela Ire- na in Mattol, ne moremo popisati. Bila sta sama in edina na krovu, ki sta

smela svobodno misliti in delati. A kaj, ko jima ta svoboda ni nič koristila!

Irena je enkrat za vselej sklenila žrtvovati svojo srečo in življenje. Vsa- ka ura je bila čustva njene mukepolne kalvarije, kajti njeno trpljenje je bilo neizmerno in nepopisno. Hotela bi spa- ti, da vsaj v spanju pozabi na boleat. A v spanju se jo obiskovale strahotne sanje, da se je zbudila še bolj izmu- čena.

«O, zakaj me pošast ne uspa- va!» vzdihuje Irena. «Počemu me toli tr- pinči? Nepotrebnost, saj sem mu ven- dar ugodila! ...»

Tudi Mattol premišljuje in čelo se mu nabira v gube.

Izprašuje se, zakaj mu je Lucifer pustil svobodo in pa zavest.

«Zavest dāl to bi še razumel! A svoboda? In kako dāl sega ta svoboda? ...»

Hotel se je prepričati, do kod segajo meje te okrnjene svobode.

4. junija, ko je Lampas plul z vso brzino proti severnemu tečaju, da je podmornica kar škripala, je Louis Mat- tol začel govoriti z Ireno in ji skušal omajati njen sklep ter jo priraviti do tega, da bi — če bi sploh bilo mogoče — z zvilajo ogoljufala Luciferja in dobila zopet zaupanje v Nyctalopa.

«Kjerkoli se že ta hip nahaja Sain- clair,» ji pravi, «prav gotovo nadaljuje svoj boj proti Luciferju ...»

«Počemu?» odvrne Irena. «Mar more Nyctalope ustaviti to podmornico, ki jo moj lastni mož vodi pošasti v na- ročje? Ne! Kaj torej? ... Potem na- dragi moj Louis, kaj veste sploh o Sainclairu? ... Odkar smo pustili an- gleško Guyano za seboj, nimamo robe- nih vesti od njega. In koliko dni je že preteklo od takrat! ... Mar mislite, da je Lucifer zagrešil napako in pustil Nyctalopa, da dela po svoji volji? ... Sainclair je morda že mrtev!»

A Mattol je trdovraten.

«Ne!» zavpije. «Neki glas mi pravi, da to ne more biti. A pustimo Sain- claira! Misel mi je padla v glavo!»

Irena se pomilovalno nasmehne. Njen duh že ni več živel na tem svetu, kjer je žrtvovala svojo srečo, kjer je živel njen oboževani soprog, ki ga ni več spoznala, tako se je izpremenil po vplivu Luciferjeve volje. In to je njeno trpljenje in velikost žrtve že povečalo.

«Kaka misel?» dō brezbržno.

«Ali bi vas smel prositi za ekperi- ment? ...»

Mattolov glas ni bil več trden in energičen kakor prej. Bal se je, da bo ob tem poizkusu, ki ga je nameraval, naletel na mejo svobode, ki mu jo je zaščitil strašni vrag!

«Eksperiment?» skomigne Irena. «V čem naj bi ti eksperiment obstojal?»

«Da vas uspavam in izprašam ...»

Mattol vstane. In njegov obraz za- sije nakrat od tako silne volje in upa- nja, da se tudi Ireni pojavi novo upanje.

«Moj bog!» vzdihne, «kdo vel ... Da bi me uspavali in izprašali? ... Morda bom res vedela kaj povedati ... O, Louis, če se vam to posreči ...»

A tedaj oba silno poredita, mraz jima strese telo, in oči se jima znova napolnijo s solzami. Obupno liče se obrneta drug od drugega.

Vmes med njima, okrog njih in v njih je izbruhnil smeh, strašen, ironi- čen, krut in divji, sardonski smeh, kro- hot Luciferja! ...

Bil je v resnici Lucifer, ki se je sme- jal: in njegov smeh, porojen na sever- nem tečaju, je z brzino misli preletel razdalje tisočih in tisočih milj ter do- spel do Ireninih in Mattolovih ušes v kabino Lampasa!

Bil je v resnici gospod baron Glō von Wardeck, trinajsti tega imena, in- vultator in mag, mojster okultnih vod, imenovan Lucifer!

Nahajal se je v tem hiru, v jutru 4. junija, v svoji utrdi Wardeck na severnem tečaju, prav na vrhu trdnja- ve, v veliki kristalni kupoli. A ni bil sam: z njim je bil Wilfrid, poveljnik utrbe.

Ta kristalna kupola je bila tako pro- storna in visoka, da bi v njej udobno lahko eksercirala dvajsetorica pruskih vojakov s poveljnikom na konju. Ste- klene plošče so bile skrbno vdolane v bakrene nasove in prevlečene z debelo klobučevino, tako da je bila kupola hermetično zaprta pred zunanjim svo- tom. Tla iz hrastovih parketnih doščic so bila pokrita z debelimi klobučev- nastimi preprogami.

Sredi kupole se je vzdigoval podsta- vek treh kvadratnih metrov, visok dva metra. Na eni strani tega podstavka so bila vdolana vrata, skozi katera se je dospelo v kupolo: tu so se namreč končale stopnice, ki so vodile iz šta- dijske biblioteke Glōja Wardeckega.

Kupola je opremljena s pohištvom: dva divana, okrogli stoli brez naslo- nila, lesene pručice in nizke omare. Vse to je postavljeno ob okroglih ste- nah ter noben stol ne presega vršne bakrenega pasu, na katerem sloni ogromna kristalna polkrogla.

Na eno stran podstavka — baš na- sprotno oni, kjer so vdolana vrata — je prislomljena železna lestev, prevle- čena s tkanjjo, po kateri se pride do korniša, široke en meter in pol, in opremljene z ograjo: po tej korniši al lahko obšel vso vrhno ravno ploskev podstavka.

In na vrhu tega podstavka je stal teledynamo!

Ob ostalih dveh stenah podstavka stoji lesena, s pokostom prevlečena mize, in na njih debole steklene plošče, ki pokrivajo vso površino miz.

Rešimo sokolski Tabor!

Pozor, plesalci!

Fertile, kravate, rokavice itd.
po znatno znižanih cenah
pri 97 IV
R. Sinkovic nasl. K. Sosa,
Ljubljana, Mestni trg 19.
NE ZAMUDITE PRILIKE!

Velika zaloga vsega elektrotehni-
nega materijala
motorjev
svetilnih teles
gradnje
elektrarn
inštalacije
Elektrotehnično podjetje
Leop. Tratnik
Ljubljana, Sv. Petra cesta 26.

Pozor! 727/a Pozor!
„Plemenita kosa“ je najboljša.
Kdor hoče za prihodajo sezono pravo-
časno imeti dobre kose v zalogi, naj mi
takoj pošlje svoje naročilo. Cena za
«PLEMENITE KOSE» bo brezkonkuren-
čna in se bo ugotovila po stanju našega
dinarja napram avic. franku dne 15. aprila
1924. Kose bom tudi letos dal v komisijo,
s pogojem, da se plaša polovica naročenih
kosov en mesec po prejemu, ostanek pa po
končani sezoni. Ob končani sezoni se vz-
amejo tudi vse neprodane, kakor tudi ne-
rabne kose, akotudi so bile že poskušane,
nazaj, ker za vsako koso jamčim. Kose za-
čenem razpakirati začetkom meseca aprila.
Za obilna naročila se priporoča
Mihael Omahen, Višnja gora.

Krompir,
zdrav, prebran, kupujem. — Ponudbe
z navedbo najvišje cene poslati na:
Predojevič, Nova Grad ška.

Zahvala.
Ob priliki izgube mojega nepo-
zabnega soproga, gospoda
Ivana Kurenta
ključavničarja
izrekam vsem cenjenim udeležnikom,
ki so ga spremili k večnemu počitku,
svojo najiskrenejšo zahvalo.
Posebno se zahvaljujem g. Edvardu
Jarjevcu, Franju Lidiču in Franketu
ter kovinarskemu in lovskega društvu
kakor tudi vsem darovalcem vencev
in za osebno izraženo sožalje.
V Trbovljah, dne 17. februarja 1924.
742/a **Jožefa Kurent in otroci.**

Prva gradbena zadruga v Gor. Straži

P. E. Z. O. Z.,
pošta Straža

objavlja slavnemu občinstvu svoje delo-
vanje in prevzema vsa v to stroko spada-
joča dela ter se izvršujejo tudi načrti in
proračuni.

Priglasi naj se naslove na Stražo in
podružnici Novo mesto in Metlika.
743/a

16. Artilerijski polk v vojašnici kralja Aleksan-
dra (Dunajska cesta), ima na prodaj do

15.000 kg krompirja
in 3.000 kg čebule

lastnega pridelka. — Prodaja se hode vršila
licitacijskim potom, na dan 26. februarja t. l.
v polkovni pisarni točno ob 11. uri. 703-a

Velika tovarna žag in orodja v
Nemčiji išče za Slovenijo pri žagah in
trgovcih dobro vpeljanega

zastopnika

za prodajo njenih prvovrstnih izdelkov.
Ponudbe, jasno vpisane o dosedanjem
delovanju in v nemškem jeziku, je vpslati
pod „Remscheid“ na upravo „Jutra“.

789/a

6. dunajski
mednarodni velesejem
9. do 15. marca 1924

Povoljna nakupna prilika
za vse stroke

Najboljša izbira — Čvrsto
!!! konkurenčne cene !!!

**Velik uspeh dunajskega jesen-
skega velesejma - 100.000 kup-
cev od katerih je 20.000 inozem-
cev iz 72 držav vsega sveta izvr-
šilo velika naročila. — Pojasnila:**

Wiener Messe, Wien VII
kakor tudi potom začasnega za-
stopstva v Ljubljani: **Avstrijski**
konzulat, Ljubljana, Turjaški trg 4.

Prvovrstno cementno strešno opeko,

eno- in dvozvezno
garantirano za 25 let, oddaja po brezkonkurenčni
cenah trdnosti 720/a

Mihael Omahen, Višnja gora.
S podrobnimi ponudbami in vzorci vedno na razpolago

Dve lepi sobi

za poslovalnico, s centralno kurjavo, v
palači „Pokojninskega zavoda“, Ljub-
ljana, Aleksandrova cesta št. 12. II. nad-
stropje, se pod zelo ugodnimi pogoji
oddasta. Ponudbe pod: „Ljubljana,
poštni predal 4“. 694/a

M. Teržan,

strojna izdelovalnica plete-
nin, Petrovč pri Celju,
priporoča svojo zalogo
vsakovrstnih pletenin.

Prezema pletenje po naro-
čilu ter izvršuje tudi pod-
pletenje starih nogavic.

PERILO

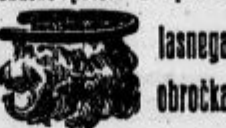
ter razne modne in galan-
terijske blago kupite naj
ceneje pri trdnosti

JAKOB LAH
Maribor, Glavni trg 2

Denarja ni!

Za mali trud dobi vsakdo
pri meni popolnoma za-
stoj bingo za moško ali
žensko obleko, kotenino,
platno, uro budilko itd. —
Poslušajte mi za pojasnilo
znatno za odovor in svoj
napiščen naslov. Josip
Batič, Litijska. 673/a

DAMA 82
se najhitreje moderno in
okusno počete s uporabo

lasnega
obročka

Vedno velika izbira vpletih
(kit). Priporočam se za vsa
lasna dela kakor tudi za
barvanje las s „L'Oreal
Henné“, tudi v modnih barvah

M. PUDKRAJŠEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 33.

Bukovo oglje

suho, dobre kvalitete, vilano,
za eksport smušeno blago,
kupa vedno 500

Guerrino Marcon, Trst,
Via San Anastasio 10.

Oliverne oferte z najnižjo
ceno franko Postojna naj se
pošlje na goreni naslov ali
pa na G. Marcon,
Straža (Dolenjske).

Trboveljski premog in drva

dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Za cesto Globoko do Pišce se
razpiše mesto

okrajnega cestarja.
Prošnje se naj pošljejo 741/a
1. marca 1924
okrajnemu zastopu Brežice.

L. MIKUS
LJUBLJANA, Mestni trg 18
izde'ovatelj dežnikov.
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preobčutejo

Iščem strojnika za parno lokomobil.

Prednost ima oni, ki ima večletno prakso in dobra izpričevala ter hit-
mora izučen ključavničar. Plača po dogovoru. 730/a

Parna žaga Franc Ravnikar, Linhartova ul. 25

Sienkiewiczovi romani

Nova izdaja

Izšla je prva knjiga znamenitih
Sienkiewiczovih del zgodovinski roman

Z ognjem in mečem

684 strani velike osmerke, 22 ilustracij. Cena v pol-
platno vezani knjigi Din 120—, s poštnino Din 125-50.

Istočasno je šla v tisk druga knjiga, ki
obsega nadaljevanje povesti „Z ognjem
in mečem“, zgodovinski roman

Potop.

„Potop“ bo izhajal ilustriran v
zvezkih po 128 strani. Obsegal bo okoli

1000 strani. Veak zvezek bo veljal s poštnino
vred Din 25— za one, ki se na roman tako naročijo
ter naročnino naprej pošljejo vsaj v enakih obrokih, kot
bodo izhajali zvezki. Cena celemu romanu bo pozneje v
knjižotrstvu za 30 %, višja. — Oba romana „Z ognjem
in mečem“ in „Potop“ se naročata pri

TISKOVNI ZADRUGI v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54 (nasproti glavne pošte).

Naročajte, čitajte in razširjajte
dnevnik „JUTRO“!